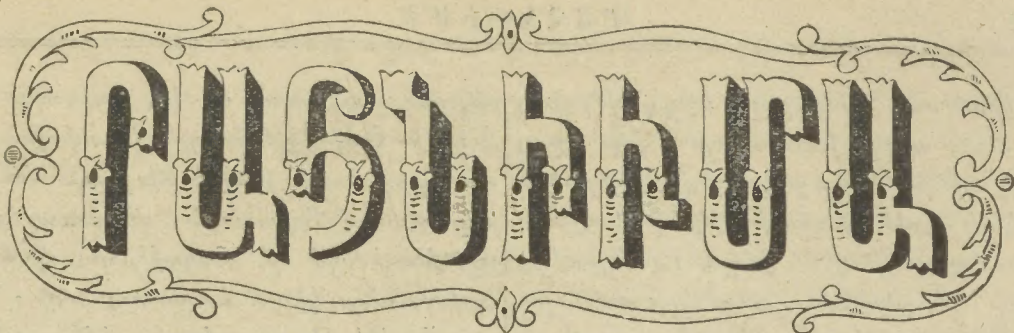

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԵԹԱ

ՃԻԼՏ I

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՄԱՅԻՍ 25, 1911.

Ն⁰ 22

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

”ԵՆԻ ԷՕՄՐ,, ՎԷ ԷՍԲԻ ՄԷՍԼԷՔ

I.

Մերքեզի իթթիհատըն իճրաիյէ գօմիթէսի թարաֆընտան աթիաէքի թահրիրաթը ալարգ:

«Ազգապետարան մէսէլէսի իշին ինիգատ էտէճէք մէճլիտէ եազըլաճադ նիզամամէ իշին շու պիր խուսուը միւթալէա մաստէսի հալինտէ թադաթիմ էտէրիլ.— Փրօթէսթան ճէմաաթընտա չէշիտ չէշիտ փըրգալար վար, մէս. Վաֆթիլճի, Թողսվական, Երիցական, «Բուհճու» (պազը քիլիսէլէրիմիլ շիմոի բուհճուլարըն էլինտէ գալար, Էքսէրիյէթ պիղտէ տէյէրէք պինալարը զապթ էթտիլէր) պու փըրգալարտան մատա պիր տէ միլիյէթ ֆարգլարը վար, [Էրմէնի, Բում, Սիւրնանի] քէզա պիր չօդ տա միւէստէսաթ վար: Պու միւէստէսաթըն ապ մուհաֆըզը, սահիպ ի սէլահիյէթի քիմէր օլաճադ, Եանի, ճէմաաթըլարըն Էքսէրիյէթի մի օլաճադ, Եօդսա հէր հանկը սընֆ անը թէէսիս էթմիշ իսէ ապ իտարէ ծնլարըն մը էլինտէ օլաճադ տըր: Քէշա քիլիսէ, մէքթէպ վէ էմլաքը սահրէ հաճկը սընֆըն էլինտէ գալաճադ միւէստիլէրին մի, Եօդսա Էքսէրիյէթի մի:

Գատընլարըն վէ Էրքէքլէրին պու կիպի մուհիմմ ֆըրգա զէմանլարընտա ըէյլէրի նէ՞ գատար նաֆըզ օլաճադ, Եանի գատընլարըն ըէյլէրինին հուտուըր նէ՞ օլաճադ: Պու Եիւզաէն Գայսէրի, Թալաս, Ագսէլայ, Իւրկիւպ, Ջինճի տէրէ, Թէրզիլի, Նէվէհր, Էվէրէք քիլիսէ պինալարը հէվ «Բուհճու» փըրգալարըն Էքսէրիյէթի սէպէպինաէն անլէրտէ գալմըշ տըր, պաշգա Եէրլէրի տէ զապթ էթմէք ճէհտինտէ տիրլէր: Պունըն Էհէմիլիյէթէ ալընմասը վէ պէրրադ վէ մուայյէն նիզամլար գօնուլմասը մէրճու տըր:»

Ազգապետարան մէսէլէսի իշին իճթիմա էտէճէք մէճլիս ինիշաս Էսէրսէ, իւմիտ էտէրիլ քի պու մէսէլէսի տէ ճիտէն թահթը նազարը միւթալէայա ալըրար: հալը հազըրտա նէ էօյլէ պիր մէճլիս ինիգատ էթմիշ տիր, նէ տէ պու սէնէլիք ինիգատ էտէճէլինէ ալամէթլէր կէօրիւլմէք տէ տիր: Ազգապետարանըն իշլէրի շիմտիլիք զայր ի մէսուլ պիր ֆէրտ էլինտէ օլուպ, կէօրիւլմէք իշլէր իշին քէյֆի իւճրէթլէր թալէպ էտիլմէքտէ, վէ իշինէ կէլէն քէնտի խըտմէթինի կէօրաիւրմէքտէ, իշինէ կէլմէյէն տէ թէրքինի վէրմէքտէ տիր: Հէլէ Ազգապետարան իշլէրի պու սուրէթտէ տէվամ էտէ տուրսուն: Լաքին մէքքիւր

Թահրիրաթտա նաղարը տիգգաթըմըը ճելլ էտէն պաղը խուսուսաթ վար տըր, անլէրէ աթֆը նաղար էտէլիմ: Եվլէլա շու քիլիսէ վէ մէքթէպ զապթ էթմէք մէսէլէսի: Մալիւմ օլտուղը վէճհ իւզրէ Բուժէլիտէքի մէշուր Մաքէաօնիա մէսէլէսի տէ պու քիլիսէ վէ մէքթէպլէր պինասը տըր: Բում փաթըրիլիլիլիսի Թանըյան վէ Պուրղար էք զարգըղընը Թանըյան Օրթօտօքսլար պիրի պիրլէրինէ տիւշիւյօրլար, պիր Թարաֆ պինա վէ միւլք միւէսիպլէրին, եանի փաթըրիլիլիլիսի եախօտ էքզարգըղըն տըր տէյօր, տիկէր Թարաֆ էքսէրլէլէլին տիր տէյօր: Պունուն իչիւն պիրի պիրլէրինէ տիւշմիւլէր, «Սէնին տիր», «Պէնիմ տիր» տէյու պիրի պիրլէրի ալէյհինտէ սիւհհ չէքիյօրլար, վէ էնճամ Թիւրք հիւքիւմէթի արայա կիրիպ մէսէլէլէրի Թէսվիյէ էթմէյէ մէճպուր օլտյօր: Անըաշըլան պիր ազսան հիւքիւմէթ պիզիմ տէ պու նէվ մէսէլէլիլիլիսի հալլ ու Թէսվիյէ էթմէյէ մէճպուր օլաճագ տըր: Ֆէնա տէյիլ, Հիւքիւմէթէ իշ կէրէք:

Լաքին պու մէսէլէլինն նէրէտէն նէշէթ էթտիլինի միւթալէա էաէր իսէք, օղէման իշ տահա զիյատէ պիր մուամմա հսլու հէյէթիւնի քէսպ էտիյօր: «Բուհճուլար» տէնիլիյօր: Պու «Բուհճուլար» քիմլէր տիր: Փրօթէսթան ճէմաաթլար արասընտա պաղը քիմսէլէր ումում քիլիտա ազալարընն հաթթա վաղը վէ չօպանլարըն բուհանի հալլարընը քիֆայէթ միգտարը Խնճիլին բուհունա վէ Քրիստոսըն վէ առախալարըն էօրնէլինէ մուվաֆըգ կէօրմէյիպ, տահա սըղը պիր խրիսթիյան հայաթը կէօթէրմէք լաղըմ խոլիլինի խտտիա էաիյօրլար: Պունլար սաթ, «Խրիսթիյանլար չէյլէ պէյլէ եաչամալը սըրլար» տէյու խտտիա էթմէյօրլար, հաթթա «Պիլ» ապ Քրիստոսըն վէ առախալարըն Թալիմ վէ Թէլիլին էաիպ պիննէֆի քէնտիլէրին իմլար էթտիլի հայաթ կիպի հայաթ կէշի-

րիյօրլը» տէյօրլար: Պու գատարը էյի: Զաթէն Փրօթէսթանլըղն էասի խտտիար տա պու, ետնի Խնճիլէ միւրաճաաթ էաէրէք օրատա Քրիստոսըն վէ առախալարըն Թալիմաթ վէ հայաթընը միւթալէա էաիպ, անա կէօրէ եաչամագ տըր: Պունտա Փրօթէսթանլար իչիւն եէնի պիր չէյ եօգ տըր: Վագաա պիր ատէմ քէնտի գալլընա մուվաֆըգ ֆիլի կէօթէրմէզսէ իպահը նէֆի էթմէսիլի օնտան Թալէպ էթմէք Թապիլի տիր: Վէ Քրիստոս իլէ տէրունի վէ հագիլի ալագատա պուլու նան հէր պիր ֆէրտ իսթէր վաղը օլտուն, իսթէր ճէմաաթտան օլտուն պաչալարըն տա էօյլէ պիր ալագատա պուլունմասընը արզու վէ Թալէպ էտէր, վէ էթմէլի տիր: Պունլարա «Բուհճու» տէ, «Եէնի էօմիճիւ» տէ, «Միւսիհ» տէ, անլէրի հէր նէ իամ իլէ Թէսմիյէ էտէր իսէն էթ, անլէր տաիմա Յիսուս Քրիստոսըն վէ առախալարըն բուհը վէ մէսէլէլինն քէնտիլէրտէ զահր օլմասը իլէ մարուֆ օլտըլար: Անլէր Խնճիլէ մուվաֆըգ պիր մէպէք իլէ վէ Քրիստոսըն հիւքիլէթի վէ բէսուլարըն սաֆվէթ վէ հիւքիլէթի իլէ իչէրլէր, վէ հէր կիթտիլէրի եէրէ լութֆ վէ սէլամէթ սաչարլար: Պիզիմ իթիգաարմըղճա արամբզտա պու սընֆ առնէմլէրին հուղուրու քիլիսէլէրիմիլին ույանըգ վէ ֆաալ հալտա տէվամ էթմէլէրինն շարթը տըր: Խնճիլի Թագվա իլէ միւթալէա էաիպ, Քրիստոսա ճիտտէն Թապի օլան վէ քէնտի Թէճրիպէ ի զաթիլէլէրինի հիւմ ու լէթաֆէթլէ պաչալարա խապէր վէրիպ բուհըն իչի իչիւն չէհատէթ էտէն առնմլէրէ պիլ շախսէն հիւքիլէթ վէ իլթիւրաք հիա էտէրիլ: Պու հալլ հէր կէօրտիլիւմիւզ եէրսէ Թէշվիգ էթմէք իսթէրիլ:

Լաքին մէգքիւր Թահրիրաթտա իմա էտիլէն վէ հագիլաթ օլտուղունա էմին օլաուղումուզ հալլար նէ տիր, վէ նամըլ Թէֆսիր օլունմալը տըր: Վագաա Բապ-

պրմրդըն տէտիյի իւզրէ հագիգաթըն վա-
ղը պազէն «եէրէ տթէշ պրազըր» վէ սէ-
լամէթ տէյիլ, «մուխալէֆէթ» հասըլ էտէր-
Աճապա պու տախի օ՞ նէվոէն պիր հալ
մը տըր: Եկէր էօյլէ իսէ պու հալլարըն
ղիյանը եօգ, տահա զիյատէ իւմիտպաիւշ
էմարէլէր տիր: Լաքին եկէր պու նիֆազ-
լարըն, պու իխթիլոֆլարըն, պու «էքսէ-
րիյէթ» վէ «ազալլիյէթ» լէրին արգասընտա
վէ էտասընտա մէնաֆի շախսիյէ, իզգէթ
տույզուսը, ատալէթ վէ խօտպիւղիք վար
իսէ, պունլար «եէնի էօմր» ալթընտա «էս-
քի տտէմ», «րուհուլուզ» արգասընտա
«պէնճիլիք» օլմուշ օլուր: Իմտի հաճիկիսի
տիր, պունը թային էթմէք պիլիմ իշին
էլզէմ տիր: Պունը թային էտէլիմ քի պիզ
տէ օնա կէօրէ եա պու հարաքէթի ճան
իլէ ճէսէտ իլէ իլթիզամ էտէլիմ, եախօտ
վար օլան գուվլէթիմիլլէ անըն սուի
թէէսիրինի մէն էթմէյէ չալլչալմ:

Մէսէքլէրին մահիյէթի սէօզ իլէ թա-
յին օլունմազ, սաիգէլէր վէ սէմէրէլէր
սէօզտէն գուվլէթի վէ սարիհ ալամէթլէր
տիր: Քիլիսէլէրիմիլլտէ կէօրիւնէն շու հալ-
լարըն միւճիպ վէ սաիգէլէրի վէ սէմէրէ-
լէրի նէլէր տիր:

Պէօյլէ սըրալարտա իւք խաթրա կէլէն
սիւալ շու տըր, «Աճէպա պուլնսա Փաիլ
օլաւիշարին պիր մէնմաւաթը վա՞ր մը
ճըր: Տահա ազ մաաշ վէ տահա չօգ ֆէ-
տաքեւրլը՞ղա մը իշէյօրլար: Բապալըն ի-
շինէ վազֆ օլունան փարալարը տահա զի-
յատէ իզօնօմի վէ տահա զիյատէ հիքմէթ
իլէ մի սարֆ էտիյօրլար, օ փարալար ի
շին տահա զիյատէ մէսուլիյէթ հիտ է-
տիպ վէ տահա զիյատէ մունթաղամ հի-
տապ վէրիյօրլար մը: Եօգսա պաշգա իշ-
ճիլէր կիւճ հալ քէնտի մէսարիֆլէրինի
շըգարըր իքէն քէնտիլէր պօլ պօլ փարա՞
մը սարֆ էտիյօրլար, պաշգա իշաէ կիւճ
պէլա կէշինիլ իքէն պունտա պօլ պօլ լի-
րալա՞ր իլէ մի օյնայօրլար, վէ ալըպ վէր-

տիքլէրի իշին քիմնէյէ մէսուլ օլմայարազ
փարալար հիտապսըլ, քիթապսըլ մը գուլ-
լանըյօրլար: Հէփ պու սիւալլարա վէրիլէ-
ճէք ճէփապլար մէսէլէնին մահիյէթինի
թային էթմէքտէ եարտըմ էտէրլէր: Պա
մէսէրլէթ շէհատէթ էտէրիզ քի պու հա-
րաքէթաէ իշթիւրաք էտէն նիշէլէրինի պի-
լիլիզ քի պունտան քէնտիլէր իսթիֆատէ
էթմէտիքտէն մասա քէնտի քիսէլէրինտէն
պու ուղուրա չօգ շէյ սարֆ էտէրլէր:
Պէօյլէլէրին հայաթ վէ խըտմէթլէրինտէն
տօլայը Ալլահա համո էտէրիզ: Վէ էմին
իզ քի պէօյլէլէրին հայաթը քիլիսէլէրի-
միլի եիւքսէլտէն վէ իհեա էտէն գուվ-
վէթլէր տիրլէր: Լաքին աճէպա հէր հանկը
թարաֆտան օլուրսա օլուն, օ պիր սընֆ-
տան օլանլար տա վա՞ր մը տըր: . .

Պու սըրապա տիկէր պիր նօգթա իշ-
ճիլէրին իպրազ էյլէսիյի րուհ ճըր:

Հագիգաթ իշին իշէյէնլէր քէնտի
քէնտիլէրինի հագիգաթտա ունտուրլար:
Հիլմիյէթ, լութֆ, մուհապպէթ վէ Բու-
հուն տիկէր մէյլլէրի անլէրին սըֆէթ ի
մախսուսէլէրի օլուր: Իմտի նա՞սըլ, աճէպա
պու «եէնի էօմր» եախօտ «րուհանի հա-
յաթ» իշին իշէյէնլէր, ատէմլէր իլէ իշ-
թիւրաք վէ հիլմիյէթլէ տալլանմազտա,
քէնտիլէրտէն ֆարգլը տիւշիւնէնլէրէ միւ-
սաատէլի պուլունմագաւ մը տըրլար, եօգ-
սա քէնտիլէրտէն ֆարգլը տիւշիւնիւպ
տույանլարա չէշմի հագարէթլէ մի պազ-
մագտա տըրլար: Յիսուս կիպի, էյիլմիշ
գամըշը գըրմայըպ թիւթէն ֆիթիլի սէօ-
յիւնաիւրմէյէլէք, հէր նէրէտէ էյիլիք վէ
րուհանի հայաթ էտէրի կէօրիւրլէրտէ անը
թէշլիլ՞գ մի էտիյօրլար, եօգսա քէնտիլէր
կիպի տույուպ տիւշիւնմէյէնլէրի հէփ ճէ-
հէննէմէ՞ մի տէփիպ աթլուրույօրլար: Պու
խոնոտտա տա նիշէլէրինին հիլմիյէթ վէ
լութֆ իլէ իշէտիքլէրինի պիլիլիզ: Լաքին
աճէպա հէր իքի թարաֆտան տա էօյլէ
թէճըրպէ օլունանլար տա պուլունույօ՞ր մը

քի, հազիգաթ իշխն վէ Գրիտատ իշխն իշխմէք իւզրէ պաշայըպ, սօնրա իշի նէֆ-սանիյէթ վէ ատապէթէ պինտիրմիշ օլույօր-լար: Պու տա տիւշիւնիւյէճէք պիր խու-սուս տրր:

Ե. Գ. Գ.

ՍԱՏԵՏԻԼ ՊԻՐ ՔԱՀԱՆԱՅ

Այնթապ Բահաւնաշարընտան Տէր Եղիշէ հաշր պիր գաշ հաֆթա էվվէլ վէֆաթ էյ-լէմիշ տիր: Միւթէվէֆաթի միւմտիլէյս միւթէալլէմ վէ զէքի պիր քիմսէ տէյիլ խտի իսէ տէ, կէրէք քէնտի ճէմաաթընըն՝ վէ կէրէք ումում էհալինին հիւրմէթ վէ մուհապպէթինի ճէլպ էթմիշ պիր զաթ խտի: Քիլիսէտէ բուհանի խըամէթլէր իֆա էաէր իքէն՝ օղուլուպ սէօյլէտիլի շէյլէրէ ճիտաէն ինանան պիրի կիպի օ խըամէթ-լէրի իճրա էաէր խտի: Նիշէ տէֆա քիլի-սէտէ սէօյլէնիլէն վէ իճրա էաթլէն շէյլէր-տէն միւթէէտիրէն կէօզ եաշը տէօքսիւ-յիւնիւ կէօրմիւշիլ: Տէր Եղիշէ հաշր քէն-տի ճէմաաթընը զիյարէթ վէ թէսէլի է-տէն պիր հոշիլ մազամընտա տաէհալինին հիւրմէթինի քէնտինէ ճէլպ ու տապէթ էթմիշ խտի: Տիւյիւն վէ զիյաֆէթ մահալլարընտան զիյատէ միւքէտտէր վէ մահալլարըն խա-նէլէրինտէ պուլունուպ անլէրէ թէսէլի վէր-մէյի սէվէր խտի: Փարա իշխն խըամէթ էթմէքաէն իսէ՝ ալորըր փարա իլէ ֆու-գարայա խըամէթ էթմէյի թէրճիհ էաէր խտի: Չօգ փարա թութմազ, ալորըր փա-րատան միւհթամըրա չօգ հիտէ չըգա-լըր խտի: Անըն իլէ գօնուշանլար քէնտին-տէ տէրին հիւրմէթ կէօրմէզլէր, լաքին խա-լիս պիր դալպ վէ տինտար պիր բուհ կէօ-րիւրլէր խտի: Օ քէնտի բահաթընտան զի-յատէ ճէմաաթընա խըամէթ էթմէյի վա-զիֆէ առա էաէր խտի:

Պու թապիաթը իլէ 1895 զըթալլընտա մահալլըն վէ մէյուս ճէմաաթըն թէսէլի վէ թէշճի էթմէյէ չալըշանլար տրա-

սընտա մուհիմմ պիր սէվգի թութաու: Վէ բուհունտարի կիւզէլլիլի շու պիր մէնգըպէ էյի իզահ էաէր: Էվվէլքի իղթիշաշտա Պիրէճիքտէքի խըաթիյան է-հալի եէքիւնէն Խալամիյէթի դապուլ է-տիպ 6 այ գառար օ ալինէ խըամէթ էթ-տիլէր: Սօնրա Ապտ իւլ Համիտին էմրի իւ-զէրինէ ճիւմէսի պիրտէն կէրի խըաթի-յանըղա տէօնտիլէր: Պու էննատա Այն-թապտան պիր Բահաւնաշ իլէ պիր Փրօ-թէսթան վաըզընըն կիտիպ անլէրի քիլիսէյէ ալմալարը իճապ էյլէտի: Պու իլէ Տէր Ե-ղիշէ հաշր թային օլունտա: Լաքին հալա հէր թարաֆաա թէհիլքէ զաիլ օլ-մամըլ օլտուղունտան քէնտինին ալիլ խալ-գը կիլմէսինէ բազի օլմայօր խտի: Պու էննա-տա օ շու սէօյլէրի թէքէլլիւմ էթմիշ տիր: «Երէցիկն, պէն Ալահըն հուզուրընտա վաու էթալիմ քի, գալմընը նէ զէման տարտա կէօրիւր իսէմ եարալմ էաէճէյիմ: Շիմաի օնլար տարտա տրր: Պէն կիտէր իմ: Էօ-լիւր իսէմ, ճէննէթէ օրասաւն կիտէր իմ: Եօգ սաղ դալըր իսէմ, պանա դուվվէթ վէրէն Ալահա համա էաէր իմ: Անըն ի-շխն պանա զահմէթ վէրմէյին, պէն կի-տէճէյիմ:» Պու սէօյլէրտէ քէնտի քէնտիսի-նի իման իլէ Բապալըն իլինէ վազֆ էթմիշ պիր հոշիլ բուհը զահիւր տէյիլ մի տիր: Իւմիտ էաէրիլ քի միլլէթիմիլ տրա-սընտա պէօյլէ սատէաիլ վէ ճիտաի բուհ-պանլար էքիլք տէյիլ տիր:

Լաքին պիզիմ արզումըլ՝ Տէր Եղիշէ հաշրն իման վէ ճիտաիլէթինի մալիւմաթ վէ զէքէա իլէ պիրէշտիրմիշ օլան բուհ-պանըն չօղալմաար տրր:

Կէշէն կիւն պիր վարդապէս հազ-դընտա իշիթաիլք քի, օ միւթէալլէմ օլուպ քիլիսէնին նիշէ ագալտինէ ինանմաղ իսէ տէ, սալթ միլլէթէ պիր խըամէթ իֆա էթ-մէք վէ անը շու տիւշիւն հալինտէ իրչաա էթմէք իշխն քէնտի քէնտինի կուսակրօ-նուքիւնա վէ բուհանի խըամէթէ վազֆ

էյլէմիշ տիր : Ֆիլվազը գահրիմանանէ պիր
ֆէտաքեարըրդ ! Պիլաչիւպհէ միլլէթ պէոյ-
լէ ճիտտի վէ ֆէտաքեար էվլատարընըն
խըտմէթլէրինտէն իսթիֆատէ էտէր : Լա-
քին պու կիւն պիզէ էն զիյաւտէ լա-
ղըմ օլան հոշիլլէր սալթ սատէտիլանէ
իման էտէնլէր տէյիլ, եախօսա իման էտէ-
մէյիպ երինէ տէ ֆէտա ի նէֆա էտէն միւ-
թէալլէմլէր տէյիլ. անճագ պունլարըն
թէրքիպի տիր, եանի հէմ միւթալլէմ վէ
զէքի, հէմ սատէտիլ վէ միւմին բուհ-
պանլար : Պու իտէ նէ՞ զէման միւմքին տիր :
Պիզ ինանըրըզ քի միլլէթիմիզ արասընտա
քէնտիլէրին էն գըլլէթլի շէյլէրինի, հաթ-
թա սաատէթ վէ հայաթլարընը միլլէթին
ուզուրունա վազֆ ու ֆէտա էթմէյէ հա-
ղըր օլանլար, հէմ ումմի հէմ տէ միւ-
թէալլէմ սընֆ արասընտա չօզ վար աըր :
Լաքին բուհպան արասընտա մէզքիւր իքի
խասիլէթլէրին եանի սատէտիլ վէ ճիտտի
իման իլէ զէքի վէ միւթէալլէմ ֆիքրլէրին
պիրիլքտէ պուլունմաըր իչիւն միւթէվիլէ-
ֆա ի միւհթէրէմ Իզմիրլիյան Կաթողիկո-
սըն հաարէթ շէքտիլի, վէ թաամիմ ու
թէտափուր էթտիլի իալահաթը քիլիսէ-
վիլէնին իճրասը լաղըմ տըր : Բիլիսէտէ
միւթէալլէմ վէ հուրրիլէթփէրվէր, հա-
րիւ վէ միւթէրազգը կէնճիլէրին խալիս վէ
ճիտտի գուվլէթլէրինի միլլէթին հայաթը
մանէվիլէսինէ խըտմէթ էթտիլէպիլմէք
իչիւն քիլիսէ ագախա վէ մէրասիմինի ասըր
հաղըրըն էֆքեար վէ հիսսիյաթընա միւ-
թապըզ պիր շէքլէ գօյմաըր էլզէմ տիր :
Վագաա քիլիսէտէ իյընրլէրին ախլազի իս-
լահը, քիլիսէ այլիլէրինին գըսաաըլմաըր,
կուսակիթոնոքիւնըն գալտըրըլմաըր վէ
էմալի իալահաթլար ֆախաէլի օլապիլիւր,
լաքին պու կիւն լաղըմ օլան էն մուհիմմ
իալահաթ օ տըր քի, անըն նէթիճէսինտէ
մէմուրիլէթ ի բուհանիլէյէ կիրէճէք օլան
միւթէալլէմ կէնճլէր ճիտտի իման իլէ օ
իչի տէրիւհտէ էտէպիլլէրինլէր, վէ միւթէալ-
լէմ կէնճլէր ճիտտի իման իլէ քիլիսէ ի-
պատէթլէրինէ իչթիրաք էտէպիլլէրինլէր :

Յ. Գ. Գ.

ԱՆՎԱԼԸ ՆԱԶԸՐԷ

«Տէօնմէ» յէր. — Սէլանիքտէ պուլու-
նան «Տէօնմէ» լէրին տայընա տաիր Թալլիզ-
տա վէրիլէն մալիւմաթտան աթիտէքինի
իզթիպաա էտէրիլ : — Իզմիրտէ Իսիանիա-
տան հիճրէթ էթմիլ օլան Մօրտէխա նամ
պիր Նէհուտինին խանէսինտէ 1826տա
պիր չօճուզ տօլար : Շապպաթայ թէամի-
յէ օլունան պու չօճուզ Իզմիր Բապպիսի-
նին եանընտա Նէհուտիլէրին ֆէլէֆէսին-
տէ փէրվէրտէ էտիլիպ, անլէրին միսքիլ
(մալիֆի հիքմէթ) թահրիրաթլարընտա Մէ-
սիհին 1666տա գուհուր էտէճէյինէ տաիր
պիր հիսապ պուլուպ, 1648տէ պու Մէ-
սիհին քէնտիսի օլաճաղընա տաիր քէն-
տինճէ գանաաթ հասըր էտէր : Պու ֆիք-
րինի պաղըր ըէֆիլլէրինէ խապէր վէրտիք-
տէ, Բապպիլէր պունտան էնտիշէյէ աիւ-
շէրէք քէնտինի շէհրաէն թարտ էտէրլէր :
Շապպաթայ մէֆթուր օլմայըպ շէհր շէհր
կէզէրէք պու իթիլաաըրըն վաղ էտէր :
1653տէ Իսթանպօլա վէ սօնրա Սէլանիկէ
եէթիլէրէք օրատա պաչընա թօփլաաըլը
միւրիտլէրին հուզուրունտա քէնտինին Թէվ-
րաթ իլէ միւթէհիտ օլաաղունը պիր ըմզի
ային իլէ պէյան էյլէր :

Գահիրէյի, Երուսաղէմի, Հալէպի վէ
տաիր շէհրլէրի զիյարէթ էտիպ, օրալար-
տա քէնտի իստիաաընը իլան էտէր, վէ
1665տէ վաթանը օլան Իզմիրէ եէթիլիպ
օրատա քէնտի Մէսիհիլիլինի վաղ էթմէյէ
պաչար : Անըն պու իստիաաըր էփրօփա Նէհու-
տիլէրի արասընտա տա մալիւմ օլաաղտա
նիշէլէր անա իման էյլէտիլէր : Հաթթա
մարուֆ Օլաէնպուրկ ֆէյլէսուֆ Սփինօզա-
յա 1665տէ եաղըպ պու խապէրի թէպ-
չիր էյլէմիշ տիր :

Շապպաթայ 1666 Փետտա Իսթան-
պօլա կէլաիլինտէ օրատա տէրտէսթ էտի-
լիպ հապաա գօնուլուր իտէ տէ, միւրիտ-
լէրի պունտան տա ֆիւթիւր կէթիլմէյէ-

րէք մահապատէ քէնախնի զիյարէթ էտէր-
լէր, վէ անըն միւսիդէ էթմէք գուզվէ-
թինէ տաիր հիքիայէլէրի հէր թարաֆա
նէշը էտէրլէր իտի: Պու էսնատա Լէմպէրկ-
տէն նէհէմիա իսմինտէ պիր նէհուտի կէ.
լիպ հապսիանէտէ Շապպաթալը զիյարէթ
էտէր, լաքին անըն իլէ պիր ճիհէթտէն
լինթիլաֆա տիւշաիւքէրի իչիւն նէհէմիա
անըն վէ թապիլէրինին ալէյհինտէ Սուլթա-
նա թէշէքքի էտէր: Հիւքիւմէթ Շապպա-
թալը թաղեիդ էտիպ էտիրնէյէ նէֆի էթ.
տիլինտէ, նատըլա օրատա մէպէյինի տէյի-
չիպ, «Մէսիհ»ին Իպլամ տինինի գապուլ էթ-
տիլինի իլան էտէր: Պունըն իւզէրինէ օտա-
րայտա պիր մէմուրիյէթէ թային օլունուր:
Միւրիտէրինին պիր թաղըմը անըն էօմ-
րինին սօնունատէն քէնախնէ սատըզ գա-
լարադ, եա՝ Շապպաթայ տէյիլ անճադ
պիր շէյթան անըն շէքլինտէ թէպտիլի
տին էթտի տէյու ինանտըլար, եա
տա Միւսիլմանլարը տախի քէնտի իտ-
տիսընա գանտըլմադ իչիւն պու թէպ-
տիլաթը զահիրի պիր սուրէթտէ իճրա էթ-
տի տէտիլէր: Քէնախնէ սատըզ գալան
միւրիտէրինէ «Տէօնմէ» թէսմիյէ օլունմըշ
տըր:

Միւսիլմանլարա՝ «Պէն նէհուտիլէրի տինի
Իպլամա կէթիրէճէյիլմ», տէյէրէք, միւրիտ-
լէրի իլէ սէրպէսթանէ կէօրիւշիւր իտի:
Լաքին պիր կիւն անըն նէհուտիլէր իլէ
պէրապէր Մէզմուր օգուտուղու կէօրիւ-
տիւքտէ, հիւքիւմէթ անը սարայտաքի մէ-
մուրիյէթինտէն ազլ էտիպ, Արնափուտ-
լուգտա Տուլլինօյա նէֆի էյլէտի:

Սատըզ թապիլէրի քէնտի կիպի Իպլա-
միյէթի գապուլ էթտիլէր իտէ տէ, հէմ
նէհուտիլէր իլէ հէմ Միւսիլմանլար իլէ
իսթիլաթտան կէրի տուրտուլար: Պուն-
լար իւշ ֆըրգայա պըրըմըշ օլուպ պիրինէ
նագուպի, տիկէրինէ Իզմիրի տէնիլիյօր,
վէ էքսէրի Սէլանիքտէ թէմէքրին էտիպ,
4,000ի նագուպի օլմագ իւզրէ ճիւմէսի
10,000 նուֆուս գատար տըրլար:

Պիր Իպլամ էյքաւիլանէսի.— Հիլիֆտէ
պիր ըէմ կէօրտիւք անտէ 18 Միւսիլ-
ման կէթիլմէր վէ պաշարը ուճունտա ան-
լէրին 7 համիլէրի, քի պունլարըն օրթա-
սընտա շէհրին հաքիմի Ղալիպ էֆէնտի,
պուլունտյօր իտի, Պու համի էֆէնտիլէրտէն
պիր գալը կէշէն գըշ մէվսիմինտէ էն սօ-
ղուգ կիւնլէրին պիրինտէ՝ չըգըպ շէհրին
իչինտէքի պիլայէ վէ հէման աճըլը վէ սօ-
ղուգտան էօլմէք թէհիլէքէսինտէ օլան պաղը
չօճուգլարը պըլպ մուհաֆաղա էտէրլէր,
վէ նիհայէթ անլէրի թալիմ վէ փէրվէրտէ
էյլէմէք իչիւն պիր էյթամիսանէ թէհսի-
սինի թաոմիմ էտէրլէր: Պու թէշէպպիւս-
լէրինտէ տիկէրլէրինտէն իսուսուսա հաքիմ
էֆ.տէն իլթիլաք վէ թէշվիգաթ պուլուպ
տէրհալ իշէ պաշարլար: Մնալըլուրընա
կէօրէ, նիյէթլէրի շէհրին տըշարըսընտա
Գօլէճէ եագըն վէ հալասար պիր մէվգի-
տէ միւնասիպ պիր պինա եափաղըլպ
օրտա պու էյթամը փէրվէրտէ էթմէք
տիր: Այնթապտա Խրիսթիյան վէ Իպլամ
խաթմիսանէլէրի եան եանա տուրտուղու
կիպի, շիմաի տէ Խրիսթիյան վէ Իպլամ էյ-
թամիսանէլէրի, եէքտիկէրինի անլամաղա վէ
միւթթէհիւ վէ միւթթէֆիդ հէմշէհրիլէր
մագամընտա եաշամաղա սայ էյլէյէն իքի ուն-
տուրլարըն հէմշիրէ միւհասէտաթ ը խայրիյէ-
լէրի մագամընտա եան եանա տուրտուպ վա-
թանըն պիշարէ սիւպեանընր փէրվէրտէ էյ-
լէյէճէքլէր տիր: Աճէպա պու էյթամիսանէ՝
հիւքիւմէթ եէտիլլէ օլմայըպ սըրֆ Միւս-
իլման էֆրատ հիմմէթիլլէ թէհսիա էտի-
լէն իլք էյթամիսանէ տէյիլ մի տիր: Էյ-
լէ իտէ պու տօսթլարըմըլը իքի գաթ թէպ-
րիք էտէր, վէ պունա միւսմաղըլ պաշգա
միւհասէտաթ ը խայրիյէնին թէշէքիլինի կէօր-
մէյէ արզու էտէրիլ:

Պոսթօնսա սիւնէս.— Պօսթօնըն «Մե-
ֆէնիֆս պիլիսինկզ» թէսմիյէ օլունան ճէսիմ
պինասընտա պէօյիւք պիր սէրկի թէշհիլ

էտիւմէքտէ օլուպ, անա «Պօսթօնսա ին-
կա» թէամիյէ օլունույօր: Պու սերկի Ապ-
րիլ 22տէ քիւշատ օլունմուշ օլուպ Մայիս
20յէտէք տէվամ էյլէմիշ տիր: Պունտա
պիւթիւն տիւնեանըն փութփէրէսթ մէմէ-
քէթլէրինին, էզճիւմէ Զինին, ճափօնիանըն,
Հինտիւթան, Պուրմա, Սէյլան, Աֆրիգա վէ
Օգիանօս ատալարընըն էհալիսի, անլէրին
ատապ ու ատաթը, տիւնլէրի վէ այիւնլէրի
թամմ մէմէքէթլէրինտէ օլուպը սուրէթ-
տէ կէօթէրիւմէքտէ տիր: Այնի վազթտա
կիւնտէ իքի տէֆա օլմագ իւզրէ պու
գալմարըն ատէթ վէ ուսուլը հայաթլարը
թէաթրօ սուրէթինտէ տէ կէօթէրիւմէք-
տէ տիր: Պունը թէրթիպ էտէնլէր իւշ
սէնէ էվիլէ հազրըրըգ կէօրմէյէ պաշա-
մըշար վէ 100,000 տօլար (22,000 Օմմ.
լիրատը) սարֆ էյլէմիշ տիրլէր: Պու սեր-
կինին մագսէտի էհալիյէ մէգքիւր գալմա-
րըն մատտի վէ մանէվի հալլարընը օլուպը
կիպի ըտմ էտէրէք, վէ անլէր արասընտա
միսօնէրլէրին նէ խաթթլար իւզէրինտէ
իշէտիւքլէրինի կէօթէրէրէք էհալինին մէ-
րազընը միսօնէրլիք իշի լէհինտէ ճէլպ ու
տալէթ էթմէք տիր: Պուրատա հէր քէս
օ գալմարըն իպատէթխանէլէրինի վէ
փութլարընը, ճէհալէթ վէ իթիգատաթը
պաթըլէ եիւզիւնտէն չէքտիքլէրի փէրի-
շանիյէթի, վէ Խնճիլ վազընըն կէրէք միւհս-
սէտաթը իլմիյէ, կէրէք խաթթախանէլէր
վէ կէրէք սաիր միւհսսէտաթ վաթթաթըյ-
լա անլէրին հայաթընտա հասըլ էթտիյի
թէպէտտիւլաթը միւշահէտէ էտէրէք հէմ
Խնճիլին տիւնեայը իւլահ էթմէք էմրինտէ
կէօրտիւլի իշի, հէմ տէ տիւնեանըն Խնճիլ
վազընա իհթիյաճը ազիմէսինի միւշահատէ
էտիյօր: Պու սերկիյի թէտարէք էթմէք
իշիւն էլլի տաէտ տինի ճէմիյէթլէր իշթի-
րաք էթմիշլէր տիր: Անը իտարէ էտէն հէ-
յէթին ըէիսի Ամէրիգան Պօրտուճ ըէիսի
Տօգ. Բէյլին տըր: Իւշ սէնէ էվիլէ պէօլէ
պիր սերկի Լօնտրատա օլմուշ իսէ տէ, պու
Պօսթօն սերկիսի չօգ խուսուսլարտա անը
կէշմիշ տիր:

Տօնանմաշարսա Թէրագգը.— Բու—
ճափօնիա մուհարէպէսինտէ տէնիլ մուհա-
րէպէսինին նասիպինի թային էտէն՝ ճափօ-
նիանըն 30.5 չափը թօփլարը իտի: Սօնրա
պու թօփլարա տայանաճագ սրէսնօրլար
իհտա տէիլաի: Լաքին Ֆրանսա պիր ա-
տըմ իլէրի կիտիպ 34 սանթիմէթրօ չափը
(թօփուճ աղզընըն գութրու) օլան թօփլար
հափտըրաը: Ալմանիա պահրիյէ տաիրէսի
պտնա տա գանաաթ էթմէյիպ 18 1/2 մէթ-
րօ ուզըն վէ 35.5 չափը թօփլար իմալը-
նա թէշէպպիւս էյլէտի: Պու թօփուճ կիւլ-
լէսի 1 1/2 մէթրօ գալլնըղընտա տէմիրի
տէլէճէք վէ 10 քիլօմէթրօ ուզապտա
պուլունան վէ պու կիւն մէվճուս օլան էն
գալի զըրհըրը տէիլպ կէշէպիլէճէք տիր:
Շու հալտա իթալիա պիլէ, քէնտի հալինէ
պագ մայարագ 24,000 թօնէլաթօ հաճմը
խթիապիսի օլան վէ 34 սանթիմէթրօ
չափը 8—12 թօփ իլէ միւճէհհէզ 4
տըշտնօթ հափտըրմաղա գարար վէրմիշ
տիր: Մ. Ամէրիգա իսէ ճիւմէ եէնի զըրհ-
լըլարընը 40.6 սանթիմէթրօ չափը թօփ-
լար իլէ թէճհիլ էթմէյի վէ թօփլարըն
հէփսինին տէ աղզը այնի վազթտա պիր
նօգթայա թէվճիհ էթաիրիլէճէք սուրէթ-
տէ եէրլէշտիւմէյի թաամիմ էտիյօր: Պու
թօփլարըն կիւլլէրի պէհէրի 1980 քի-
լօրամ սըգլէթինտէ օլաճագ տըր: Պու
կիւն էվրօփանըն սուլփիէրվէր զաթլարը
մէրագ իլէ վէ հադգ իւզրէ սօրույօրլար
քի ըէգապէթ պու նիսպէթտէ կիտէրտէ
էնճամ էվրօփա նէրէյէ եէթիլէճէք
վէ հալը նէ օլաճագ տըր:

Պիրիմիլ էվլուսլար.— Տօգ. Ճ. Ֆրայտճընկ
(վիէննա) աիսիէն 45ի օղան վէ 55ի զըղ
օլմագ իւզրէ իքիտէն 10 եաշընտա օլուպ
փալիտէյնլէրինին պիրիճիյի պուլունան 100
չօճուգլար իւզէրինտէ իճրա էյլէտիլի թէֆ-
թիշաթըն պիր խթաթիաթիգ ճէալլէլինի
նէշը էթմիշ տիր: Մէգքիւր ճէալլէլէ կէօրէ

պու. 100 չօճուգլարտան 18ի շէտիտ ասա-
պի լահաթսըզըզլարա վէ 61 ատէտի ու-
սապի խաթալըզլարա միւպթէյա տըրլար:
Տէմէք տիր քի տահա 10 եաչընը թէճա-
վուզ էթմէմիշ 100 չօճուգլարտան 87սի-
նին ասապի ահվալը զայրի թապիի պիր
մէվզիտէ իտի: Հալ շու քի պիրաէն զի-
յատէ չօճուգ պուլունան ֆամիլեալարըն
չօճուգլարընտա պէս % 37 ասապի բա-
հաթսըզըզլար վար իտի: Էվին պիրիճիյի
օլան չօճուգլարտա զահիր օլան ասապի
գուսուրլար անէրտէ իշթահսըզըզ, հազմ-
սըզըզ, պաղըրսադ խաթալըզլարը վէ
էմնալի զաաֆլարա եօլ աչմիշ տըր: Պու
մէշհուտաթտան անլաշըտըզընա կէօրէ,
պիր տանէ չօճուգու օլան վալիտէյն ան-
լէրի նաղը թութարագ վէ նաղիք պէօ-
յիւտէրէք անլէրին ճէսէտի, ազլի վէ ախ-
լազի սուրէթտէ միւթէզարրուր օլմալա-
լընա սէպէպ օլույօրլար: Պու մահգուրուն
էօնիւնիւ ալմագ իշիւն չօճուգու միւմքին
օլտուգու տէրէճէ սաիր չօճուգլար իլէ ա-
լապա վէ բէֆագաթտա պուլունտուրմաղա
չալըշմալը վէ անլէրին իւղէրլէրինէ թիթ-
րէմէլի՝ տէյիլ, անճագ անլէրի սէրթ վէ
մէշղուլ պիր էօմրէ թալիմ էթմէլի տիր:

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՏԵՐԻՍԱՍԵԹՏԵ

ԹԻԻՐԲ ՔԻԻԹԻԻՊԻԱՆԷԼԷՐԻ(*)

Տ Օ Գ. Մ. Փ Է Թ Ր Ի Գ

2.

Պու քիւթիւպիսանէտէ պիր զի գըլմէթ
Գուրան վար տըր քի հէր իքի սաթըրըն
պիրի ալթուն եազըլար իլէ եազըլմիշ տըր:
Մուհաֆըզը քիւթիւպ պիր միլիօն լիւրա
պէտէլինէ պիլէ անըն վէրիլմէզ իտիյինի
պէյան էյլէտի:

Փաթիհ քիւթիւպիսանէտինտէ ալթը

մէմուր պուլունըպ, պու մէմուրա պիր տէ
Սուլթան Մէհմէտ իլապէ էյլէմիշ տիր:
Սուլթան Մահմուտ պու քիւթիւպիսանէյի
զիյարէթ էթաիքճէ իւզէրինտէ օթուրտու-
ղու սանտալիյէ հալա մէվճուտ տըր, վէ
պիր ազաան միւզախանէյէ կէօթիւրիւլէ-
ճէք տիր: Պու քիւթիւպիսանէլէրէ գատիմ
վազթլարտա գատընլար տախի կէլիլէր
իտի: Սուլթան Պէյազիտ տախի պիր քիւ-
թիւպիսանէ թէրք էթմիշ օլուպ՝ անտէ
7,000 ճիւտ քիթապ վար իտի:

Օնէտինճի սարըն իպթիտաթընտա
Թիւրք քիւթիւպիսանէլէրինտէ պուլունան
քիթապար հագգընտա Հաճի Խալֆանըն
մէճմուտաթընտա մուֆասսալ մալիւմաթ պու-
լունույօր: Պու մէճմուտա Լաթինճէյէ տախի
թէրճիմէ էտիլմիշ տիր:

Անըն իֆատէսինէ կէօրէ, քէնտինին
էյամընտա Իսթանպուլտա եիւղտէն զիյատէ
մէշհուր շալիլէր պուլունուպ՝ հիւքիւմէ-
թին թարիխինի վէ պէյիւք զաթլարըն
թէրճէմէ ի հալլէրինի եազմագ իշիւն պիր
հէյէթ ի մախտուտէ մէվճուտ իտի: Մաթ-
պաա մէմէքէթէ պու թարիխտէ կիրմիշ
օլուպ, Թիւրքճէ լիտանտա թապ օլունան
իլք քիթապ պիր Արապճա լուղէթ քի-
թապը, վէ իքինճիսի Հաճի Խալֆանըն
եազըլըր Պահրի մուհարէպէլէր քիթապը
իտի: Պու միւտտէթտէ Օսմանըր էաէպի-
յաթըր զէվալա եիւզ թութմիշ իտի:

Հաճի Խալֆատան սօնրա Սուլթան Ահ-
մէտ ի Սալիս պիր չօգ քիւթիւպիսանէլէր
թէէսիս էաիպ, պունլարտան պիրինի վա-
լիտէսինին իամինէ թախսիս էյլէմիշ իտի:
Պու միւտտէթին քիւթիւպիսանէլէրինտէ
«Տամատ» Իպրահիմ փաշա քիւթիւպիսանէ-
սի» զիքրէ շայան տըր: Անտէ պին ճիւտ
քիթապ պուլունըպ հէր պիրիսի իւզէրին-
տէ Սուլթանըն միւհրի վար տըր: Պու
քիւթիւպիսանէլէրտէ մաթպու պիր թէք
քիթապ պիլէ եօգ տըր: Մուհաֆըզը
քիւթիւպէ «Պուրայա գատընլարըն կէլմէ-

սինէ միւսաւորէ վաճառք» տէյու սիւալ
էթալիմիդատ, «Վար, ամմա չիմուիյէ
գատար հիւ պիր գատուն կէլմէմիշ տիր»
տէտի: Պու քիւթիւպխանէյէ Բիթապը
մուգատտէստէքի հիքեայէլէրի խաւսուսա
նոյըն կէմիսինի կէթէրէն ընտրմէլէ տօ-
լու պիր քիթապ վար տըր:

Սուլթան Պայազիտ ճամիինէ միւթ-
թապը քիւթիւպխանէյէ կիթալիմիդատ
անը չօգ խուսուպարտաւ ասըը հազըր քիւ-
թիւպխանէլէրինէ միւշապիհ կէօրաիւք:
Պու՝ Շէյխ իւլ Իպլաւարտան պիրինին վա-
սըթապըյա թէէսիս էաիլմիշ օլուպ, ալթը
գուպպէսի վար վէ եէնի ուսուլաւ եա-
զըխանէլէր վէ սանտալեալար պուլունուպ,
պինա սօպա իլէ գըզալըրըյօր: Պու քիւ-
թիւպխանէտէ եքուէրիյա եէնի լիսանտա
թապ օլունուլ քիթապըր պուլունըպ հէր
կիւն եէնիլէրի տէ զամմ օլունուր: Հաթ-
թա պիր սօլապտա Ամէրիյա քիթապ-
լարը վար իտի, շու գատար քի պուն-
լար գօնսօլալարըն ըափօրթըրընտան ի-
պարէթ իտի: Պիր նուսիս տէ Ահաւը ճէ-
տիտ վար իտի: Պու քիւթիւպխանէյէ գա-
տընլարըն կիրմէսի մէմնու իսէ տէ, պէնի
փէք նէզաքէթ իլէ գապուլ էյլէտիլէր:
Պունաւքի էն գըյմէթի քիթապըրտան
պիրիսի Իրանի «Շահնամէ ի Ֆէրտէվսի»
տիր: Պու քիթապ հազըլնտա ըիվայէթ
օլունուր քի տօգուլ եիւլ սէնէ էվիլէ Ի-
րան Շահը Ղազնալը Մահմուտ Շահ մէմ-
լէքէթինտէ էտէպիյաթը թէյիլիգ էթմէք
իսթէյիպ՝ օլ վազթըն շաիր ի չէհիրի օլան
Ֆէրտէվսիյէ, «Էկէր պիր քիթապ եազար
իսէն հէր մըսրա իչիւն սանա պիր ալթուն
վէրիլիմ» տէյու վատ էաէր: Ֆէրտէվսի
պու թէքլիֆի գապուլ էտիպ՝ Իրան թա-
րիխինի շիր սուրէթինտէ թէէլիֆ էտիպ
իսմինի «Շահնամէ» գօր: Ֆէրտէվսի
պու քիթապ իչիւն 35 սէնէ էօմիւր վէր
միշ իսէ տէ, անըն խաւսըմլարը պու փա-
րայը քէնսինէ չօգ կէօրէրէք ալթուն

եէրինէ կիւմիւշ վէրմէյէ Շահը գանաւը-
րըրլար: Ֆէրտէվսի կիւմիւշ փարա ալմագ
իսթէմէյիպ ֆազըր հալ իլէ էօմիւր կէ-
չիրմէյէ ըազի օլուր: Շահ պիր միւստէթ
սօնրա փէչիման օլուպ ալթունը կէօնտէրի
իսէ տէ, շաիր էօլմիւշ օլուր: Վէ լաքին
պու մէպլազը անըն գըզը ալըպ անըն իլէ
Իրանտա մէքթէպլէր թէէսիս էյլէր:

Այա Սօֆիա իթթիսալընտա պուլունան
քիւթիւպխանէյի Սուլթան Մահմուտը էվ-
վէլ թէէսիս էյլէմիշ օլուպ՝ ճամիին իչէ-
րիսինտէքինի Մահմուտը սանի թէէսիս
էթմիշ տիր: Պունտա չիմաի 5—6,000
ճիւտ քիթապ վար տըր:

Ճամիլէրէ աիտ քիւթիւպխանէլէրտէն
տէօրտիւնի վալիտէ սուլթանլար թէէսիս
էյլէմիշ օլուպ, պունլարըն էն կիւզլի
նուրը Օսմանիյէ ճամիինիքի տիր:

Ճիւմլէ Թիւրք քիւթիւպխանէլէրինին
թախսիսաթլարը սա պուլունըպ պունլա-
րըն իրաւը եէնի քիթապ ալմագ իչիւն
տէյիլ անճագ հաֆըզը քիւթիւպլէրին
մաալընը թէէմին էթմէք իչիւն գուլանը-
լըր:

Ճամի քիւթիւպխանէլէրինին էն պաշը-
ճալարը Սիւլէյմանիէ, Այա Սօֆիա, նուրը
Օսմանիյէ, Փաթիհ, Լալէ, Պայազիտ վէ
Իսկիւտարտաքի Սէլիմիյէ քիւթիւպխա-
նէլէրի տիր: Էստէտ վէ Բազիպ փաշա
քիւթիւպխանէլէրինին ճամի եա մէտըէ-
սէլըլէ միւնասիպէթի եօգ տըր:

Ալէլ ումում քիւթիւպխանէլէրին է-
հէմիլիյէթի անլէրտէ պուլունան քիթապ-
լարտան թային օլունուր, հալ շու քի
Թիւրք քիւթիւպխանէլէրինին թամնիֆի
փէք միւշքիլ տիր: Հէր պիր մուէսիտ
քէնսի աւրընըն էն գըյմէթի քիթապլա-
րընը ճէմ էթմէյէ չալըշմըլ օլուպ՝ պուն-
լարըն գըյմէթի իսէնիլէ տէֆա եա հիւսն ի
իսթթ, եա գափաղընըն կիւզէլլիյի, վէ
էմալի խուսուպարտան թային օլունըր իտի:
Թիւրք քիւթիւպխանէլէրինտէքի քի-

թապալար Իրանի, Արապի, վե թիւրքի լիսանլարտա եազըմըն օլուպ, Սուլթան Ալմէտ քիւթիւպիսանէսինտէ էօքի Լաթին վէ Նունանի քիւթապլար տալիս վար տըր :

Իսթանպօլ քիւթիւպիսանէլէրինտէ Իրանի, Արապի վէ թիւրքի լիսանլարտա մուհարրէր 2—3 եիւզ պին էլ եազըմը քիւթապ վար տըր : Ապա իսլ Համիտ նատիտէ քիւթապլարտան 30 պին ճիւտ Նըլտըզ սէրայընա գալտորմըն իտի իտէ տէ, պունլար եէրլէրինէ իտտէ էալիմիշ տիր :

Էփրօփալըլար էնվաի թարիզլէրլէ պունլարտան թագրիպէն եիւզ պին ճիւտ էլ եազըմըն Էփրօփա քիւթիւպիսանէլէրինէ գաչըմընլար տըր : Էփրօփայա կէօթիւրիւլէն հէփ պու քիւթապլար իւզլէրինտէ քիւթիւպիսանէլէրին միւհըլէրի պունլունըյօր : Լօնարտա Պրիթիլ միւզիյըմնտա Իսթանպօլ քիւթիւպիսանէլէրինն հէր հանկը պիրինտէ պունլունանտան զիյատէ Իրանի, Արապի վէ թիւրքի էլ եազը քիւթապլար վար տըր : Վէ լաքին պաղըլարըն թախմինինէ կէօրէ, Իսթանպօլ քիւթիւպիսանէլէրինտէ պաչղա եէրտէ պունլունմայան 2—300 էլ եազըմը ճիւտլէրվար տըր :

Իսթանպօլ քիւթիւպիսանէլէրինտէ պունլունան էլ եազըմը քիւթապլարըն էքսէրի Իրան լիսանընտա եազըմըն տըր : Պունլարտան պաղըլարը Աֆղանիստան վէ Հին ախթանտան կէլմիշ տիր : Միւզէյէն եաղըլարա եազմագ Իրանտա խուսուտա Իսֆահանտա իլէրի կիթմիշ իտի : Պու քիւթապլարըն պաղըմը էօլլէ կիւզէլ եազըմըն տըր թիւնըն պիր եափրաղը զիգըյմէթ պիր էսէր աոտ օլունապիլիւր Հիւանի խաթթ ֆէննի Իսթանպօլտա Սուլթան Մահմուդ րապինին էյամընտա էն եիւքսէք տէրէճէսինէ եէթիլմիշ իտի :

Պու քիւթիւպիսանէլէրտէքի Արապի քիւթապլարըն էքսէրի Արապիսթանտան կէլմիշ իտէ տէ, Իրանիլէր եէաիյլէ եազըմըն օ-

լանլարը տա վար տըր, էգճիւմէ Գուրանըն թէֆսիրինէ տալի Պախրի Բազինին քիւթապլար Արապ քիւթապլէթինտէ իւլում վէ լիյաղիյաթտան պահա էտէն պին, պինպէշ եիւզ էսէր պունլունըր :

Արապլար եազըլարընը թէգելին էթմէյէ Դնճի աորտա պաչպըրպ, պու ֆէննի Իսֆանեատաքի Արապ տարիւլֆիւնունլարընտա էվճի ալադընա եէթիլաիրալէր :

Պու քիւթիւպիսանէլէրտէքի թիւրքէ քիւթապլար էսիլի շաիրլէրին էսէրլէրի օլուպ էքսէրի Արապի եա Իրանիտէն թէրճիւմ օլունմըն տըր :

Իսթանպօլըն թիւրք քիւթիւպիսանէլէրինտէքի քիւթապլար էսասէն աինի մէսաիլտէն պահա էտէր, վէ ճիւմէսինտէ տէ տինի Իսլամըն թէէսիրի կէօրիլիւր :

Պու քիւթիւպիսանէլէրին շու կէչէն 4½ տաղը զարֆընտա էհալի իւզլէրինտէ թէէսիրի ազիմ օլմուշ տըր : Պու կիւն պիլէ պունլարը զիյարէթ էյլէսաիլնտէ անլէրտէ պու քիւթապլարը միւթէլտա էտէն թալէպէյէ լաաթ կէլիրին : Վաղաա չիմտի էհալի տըլմըգ եէնի էտէպիյաթտան խօչանըյօր, լաքին պու էսիլի էսէրլէրին հըֆղ օլունմաղը կէրէք սիյասի, վէ կէրէք տինի թարիս իչիւն էլզէմ տիր :

Ա Օ Ն

ՊԱՏՈՒԵԼԻ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ԳՈՌԻՋԵԱՆԱ

ՏՕԳ. Ա. Ս. ՆԱԳԱՇԵԱՆ, ԱՏԱՆԱ

Բիւզաւնիյիոնտա «Զոն մը Հայ եկեղեցիի» (Էրմէնի քիլիսաաղընըն պիր գուրպանը) մէզալէնիզի օգուտըմ, պինլէր վէ միլիօնլար իլլէ գուրպանը պունլունան պու քիլիսէյէ պիւր գուրպան սէօգիւ փէք ապէս կէօրիւնտիւ : Սօնրա օգույարաղ անլատըմ քի պու գուրպան խուսուտի օլուպ, Ամէրիգալը միսիօնէր Մր. Ալէն իմիշ սէպէսի իտէ Էրմէնի քիլիսաաղընա օլան մուհապպէթինտէն նաչի կէրէք ըէֆիզլէրի միսիօնէրլէր վէ կէրէք Փրօթէսթանլար

Թարափընտան՝ Թէաստիլէրէ (հաշածանի), հիւճիւմէրէ (յարձակում), լանէթլէմէյէ (քանադրանի), աղիլ Թէֆթիլ մահքէմէլէրինէ (հաւաստիւնութեան աշեաններ), հազգորդ Թէարուզարա (անխրաւ յարձակում), Թարիֆ օլունմազ Թէաստիլէրէ (անխոստովանելի հաշածանի), մերհամէթսիլ տարպէլէրէ (անգուրս հարուածներ), միւճատէլէյէ (մղուած պայքար), Թէաստիլպէ (մոլեռանդութիւն), չիրքինլիքէրէ (զգեղութիւն), Թէօքէլէրէ (գայքակցութիւն) հէտէֆ վէ տիւհար օլարադ Թէլէֆ վէ չէհիտ օլմուշ. պու իսէ օլ տէրէճէ վաղըն պիր հազիգաթ իմիլ քի, Թաէվլէլաէն պէօյլէ օլաճաղընը պիլիյօր իմիլ սինիլ, վէ պիրի պիրինիլէ տէ խապէր վէրմիլինիլ:

Շու սաթըրլարը օգուտուգճա հէման գըրըճը չէքիլ գօշարադ նէ գատար միսիօնէր վէ Փրօթէսթան վար խէ, պիրէր պիրէր պօյնլարընա վուրաճաղըմ կէյտի: Պու Թէհիլքէյի կէօրիւպ տէ սիւքիւթ էտէնլէրի տախի հէման տար աղաճընա չէքէճէք իտիմ: Աճալըպ, 20ինճի ասրտա Ամէլիգալըրար կիպի վիճաան հիւրիլէթինի Թէմամէն անլամըլ պիր միլլէթ, Փրօթէսթանլար կիսիլ էֆքեար սէրպէսթիլէթինէ էն զիյատէ րաղպէթ էթմէսի մէմուլ օլունան պիր ճէմտաթ իչիւն պու նէ վահէլէթ, պու նէ՝ ճէհալէթ, նէ՝ զուլմ: Գօրդարըմ Պատուելի. ճիւմէյէ սէվկիւլիւ օլան պու զաթըն զայպուպէթինտէն տօլայը օլ տէրէճէ միւթէտսիր օլտունուլ քի, իֆրաթա կիթտինիլ: Զալիմ Ֆէլէյէ պիր չէյ տէյէմէտինիլ տէ, էլինիլէ կէչէնէ հիւճում էյլէտինիլ: Մր. Ալէնի նէ գատար մէտհէթսէնիլ տէյէր վէ ճիւմէթէն սէվինիլիլ, ֆադաթ տիգգաթ պուլուրունուլ, անը մէտհէ էտէյիմ տէրքէն պաշգասընը իթհամ էթմէյէտինիլ, վէ պիր զաթա հազգանիլէթ վէ հիւրմէթ էտէյիմ տէրքէն չօղարա իֆթիլա էյլէմէյէտինիլ: Պէն է-

մինիմ քի Մր. Ալէն կիպի լաթիֆ վիճաանը վէ Փրօթէսթան պիր զաթ պու իթհամաթընըլա րաղի օլմալ, քէնտինին կէօրտիլ միւնէվլէր Թաստիլըրարը (յուսամիճ գաղափարներ) րէֆիլլէրինին հիլ պիրի կէօրմէյէճէք գատար ճահիլ օլտուղըրընը գապուլ էթմէ պիլէ հիլ տէյիլ ծնլարըն պու տէրէճէ միւճրիմիլէթլէրինէ գաիլ օլմալ վէ տանա էն էվլէլ փրօթէսթօ էտէճէք օլան միւթէվէֆիա քէնտիսի օլաճադ իտի: Բէճա էտէրիմ եաղաղընըլ պիր տահա օգուլունուլ, վէ սէյլէյիլիլ քիմէլէրի իմա էտիյօրընըլ, Տր. Կրինի մի, Տր. Պէնի մի, Տր. Հէրիքի մի, Մր. Փիթի մի, Եօգտա Թաշրատաքիլլէրի մի, Տր. Զէմալըրլարը մը, Տր. Քրիսթիլլէրի մի, Միս. Շաթթըլ, Միս. Լիմպէրթլէրի մի, Տր. Շէֆրըլարը մը...

Լաթիլէն քէնտինիլէ կէլինիլ...: Այնի Փրօթէսթան միսիօնէր գումիանեաղը վէր. Սիման Դաւիթեանը մէթրուքէն Թէլէֆ էյլէմիլլէր, վէ էյէր Քիսակ տախի էօլիւպ գուրթուլմասա իմիլ, ծնուն տա պաշընը եէյէճէլլէր իմիլ, չիւնքի «Էրմէնի քիլիսէսինաէն ճէվհէրէր իպրալ վէ Թաղտիմ էտիյօրլար» իմիլ! Զօղ չէյ, պու նէ քէսքին պատարընըլ վար իմիլ: Պիլ Քիսակ իչիւն մուհապպէթ վէ հիւրմէթ Թաշմոյան պիր ինսան՝ անըն զայպընտան տօլայը Էլան մէճրուհ օլմայան պիր գալպ հալա կէօրմէտիլ իչիթմէտիլ: Հէմ տախի համէկը աղլ գապուլ էտէր քի աղ չօղ ինսան վիճաանը օլան պիր քիմիսէ ճէվհէրի (գօհար) րէտտ էտիլ պէտէլինէ քէմիլէր էտա էյլէսին, նէ՞տէն քեաֆֆէսի պիրտէն պու տէրէճէ տհամադ օլտուն: Մութլաղա պիր չէյ տէմէք իսթէյօրընըլ, լաքին հիսալաթընըլըն զէլէհանընտան պաղը խուտուտաթը գարըլտըրըյօրընըլ:

Պիրմիճի. Միւսաճաւայր հիւճիւմ իլէ գարըշըրըյօրընըլ: Պիր քիմէնին էֆքեարընը գապուլ վէ Թաստիլ էթմէմէք:

օնա գարչը «Թէարուզ», «Հիւճիւմ», «մէրհամէթսիզ տարպէլէր» տէյիլ տիրէր, ընտա վէ միւտաֆաա արըլար: Հէր քէս պիր տիրլիւ ֆիքր, պիր տիրլիւ էֆքեար թաշըյապիլիր, վէ էմին օլուն քի սիզին էֆքեարընըզ սիզին իչին էն հագգ վէ մուվաֆըզ օլուզու կիպի, գարչըտաքի-նինքի տախի քէնաինէ էօյլէ տիր, վէ օնըն սիզէ թէարուզա հագգը օլմատըզը կիպի սիզին տախի օնա թէարուզա հագգընըզ հօգ տըր: Սիզ քէնաի էֆքեարընըզ պիր տաիրէտէ եիւրիւթմէյէ չալըչըրընըզ վէ էյէր օլ տաիրէտէ պաշգասընըն տա հագգը վէ թէէսիրի վար իսէ, օ առէմ սիզէ գարչը գօր: տահապը վար, էյէր սիզ օ էֆքեարը եէօրիւթմէք իչին հիւճիւմ եա թէարուզ էյէր իսէնիզ, գարչըտաքի տա-խի հիւճիւմ վէ թէարուզ էյէր, օլ վա-գըթ օլուր մուգասիյէ: Իհթիմալ տըր քի Մր. Ալէն իլէ սաիր միսիօնէրլէր արասըն-տա պիր թասավիւր ֆարզը վար իտի. ֆադաթ քիմէ Մր. Ալէնի էֆքեարը իչին ճէպը էյլէմէտի, շու ֆարզ իլէ քի նէ վագթ օ թասավիւրլարընը ախէրլէրէ զօրլաթմադ իսթէտի իսէ մուգավէմէթ կէօրմիւլ իտի: Տահա աչըգ սէօյլէյէրէք Մր. Ալէնին ֆիքրինճէ Փրօթէսթանըզըն մէվճուտիյէթի Թիւրքիստա լիւզիւմիւլ օլապիլիր, սէնին վէ պէնիմ ֆիքրիմճէ տա-խի էօյլէ օլապիլիր, պու պիր գանըլ տըր, լաքին ումում Փրօթէսթանլարա վէ մի-սիօնէրլէրէ ախտ օլան պիր զաղէթատա եալընըզ պու ֆիքրի նէչը էթմէք տօղրու օլամազ իտի, չիւնքի օլ պիր միսիօնէրլէր վէ էքսէրիյէթ էօյլէ աիւչիւնմէյօր իտի: էյէր պունուն աքսի օլան էֆքեարը տախի նէչըէ միւսաատէ էյլէսէ, տօղրու օլապիլիր իտի: Վէ եախօտ Անեսաքէր՝ Սք. Աստու-ծաթիւնին ճէսէտինին մէլէքլէր վասըթա-սըյա սէմայա կէօթիւլլաթիւյիւնիւ նէչը էյլէր իսէ պէիս հօգ. պու պիր իթիգասա տըր, պունուն իչին «մէրհամէթսիզ տար-

պէլէր» վուրուլմազ, անճագ աքսինի տիւ-չիւնէն էֆքեարըն տախի նէչըի թալէպ օ-լունուր, վէ էյէր պունտան իմթինա էտի-լիր իսէ, իշթէ օ թէարուզ վէ թէասիւպ օլուր, եանըլ օլուր: Խա՛յր, Գուզեան էֆ. սիզ տախի չիմաի պու պէնտլէրտէ քէնաի էֆքեարընըզը նէչը էտիյօրընըզ վէ գօրգմայօրընըզ, զիրա էմինսինիզ քի շու սայըչալըլընըզ աֆէթլէրին հիւ պիրի պաշընըզ կէլմէյէճէք տիր, վէ շա-յէտ պաշգալարը անը գապուլ էթմէզ, ընտա էյլէր, հաթթա աքսինի իտտիա էյ-լէր իսէ պունուն իչին գուրպան սայըլ-մազընըզ, անճագ միւտաֆաա էտիլմիւլ օլուրընըզ. պու իսէ հէր պիր ինսանըն շէրի օլան հագգը տըր:

Սառիէն. Մէզհէպի իթիգասը՝ քէաս-սիւպ իլէ գարչըտըրըյօրընըզ: Սէն վէ պէն ֆիլան քիլիէ եա դաւաւնուրիւն ֆարզ էթմէզ, հէր հանկի պիրիտի օլա օլուր տէյու տախի տիւչիւնէ պիլիլիլ՝ պէիս հօգ: Լաքին պէօյլէ տիւչիւնմէյիպ տէ աքսինի աիւչիւնէն օլուր իսէ օնլարը թահգիր էթմէյէ, վէ «Միւթէասալ» թէս-միյէ էթմէյէ տէ հագգըմըզ հօգ տըր: Պիզ սէնին իլէ միւնասիպ սայտըղըմըզ քի-լիսէյէ հէր քէսի տավէթ էտէրիզ, օ քի-լիսէնին թագվիյէսինէ սայ էտէրիզ, եէ-նիլէրինին թէչըլիւնէ չալըչըրըզ, պու փէք ալա պիր մէպտէ տիր: Լաքին սաիրլէրի տէ թամմ պէօյլէ եափարլարա, պիզ միւթէաս-սըպ օլմատըղըմըզ կիպի օնլար տա տէյիլ տիր լէր: Էմմաւնուէլ քիլիսէսինի թէասիւպ մէյոտանա կէթիլմիւլ: Աճայըպ. . . նիչիւն, չիւնքի Փրօթէսթանթ քիլիսէսի տիր: էյէր պիր Լուսաւորչական քիլիսէ, պին Լուսա-ւորչական քիլիսէ թէչըլ օլա պէօյլէ՞ մի տիւչիւնէճէք իտիք. եախօտ էպրիտէն օ-լանլար իթիգասա նէթիճէսի տէ չիմաի մօ-տատը կէչտիյի իչին եէնիլէ՞ր մի թէաս-սիւպ նէթիճէսի տիր:

Բահնիւմալը տախի թէասիւպ մէյ-

տանա կեթիրմիչ, չիւնքի միւէլիֆի փրօթէսթանթ տըր : Խապէրինիզ օրմայարագ տէմէք իսթէյօրսընըզ քի փրօթէսթանթ օլմադ , փրօթէսթանթ քիլիսէ թէչքիլ էթմէք , փրօթէսթանթ եազմադ , էլ հապը փրօթէսթանթ տիւչիւնմէք պիլէ խաթա տըր վէ այըպ տըր : ֓էք ալա , սիզճէ պէյ . լէ օլապիլի , նէ չարէ քի պաշգալար էյ . լէ տիւչիւնմէյօրլար : Վէ էկէր չու թաթէսապիւրընըզ ալթընտա փրօթէսթանթ մաթպուաթը վէ ճէմաթը չէօքիւպ գալմազ տա պիւր եօլ իլէ իչին իչինսէն չըգար խէ , « թէասիւպ » « հիւճում » տէյու օրթալըզը եայղարայա վէրմէյին : Թէասիւպ քէնսի քէնտինի մուհաֆազա վէ իթիգասընտա սատըզ գալմազ տէյիլ իլլա ախէրէրին գուվիլէթինէ հաշէրի եօլլար իլէ գըրմազա չըզըչնադ տըր , էհալինին սույղուտընը խասըն ալէյհինէ թահրիք էթմէք տիր , հաթթա Ապու իւլ Համիւթին փօթիպէրի իլէ էֆէրարընը եէօրիւթմէք տիր :

Համտ օլտուն քի , պու կիպի թահրիւրաթլարը չօգտան պէրու նէ էրմէնի դազէթալարտա նէ տէ սիւապէ սիւա էրմ . Լուսաուրչական մուհարրիլէրին էսէրլէրինտէ կէօրմէյօրըզ : Էմմանուէլ քիլիսէսինի վէ Բահնիւմայը սիզին կիպի պիւր աֆէթ տէյու տէյիլ , քէմալը իլթիֆաթ վէ մուհապէթ իլէ սէլամիստըլար . սիզ փէք քէսքին օլմուշտընը :

Սաշիսէն . Միլլի հիսսիյաթը մէզհէպի իթիգաս իլէ գարըշտըրըյօրսընըզ : Պիր քիսնէ էյի էրմէնի վէ Հայասէր օլմադ իչիւն Լուսաուրչական օլմալը լազըմ կէլիւր կիպի պիւր ֆիքը պէսթէյօրսընըզ , եախօս ճիւմէ էրմէնի օլմալար վէ էրմէնի սէվէնէր , Լուսաուրչական քիլիսա տէրուինտէ եուտուլմալը տէյու ինանըյօրսընըզ : Պու ֆիքըրինիզ փէք միւնապի , փէք տօլլու օլապիլի : Փագաթ պէյլէ տիւչիւնմէյիպ պաշգա տիւրլիւ ինաննըլարա նէ էրմէնիլէր արասընտա , նէ տէ Հայա-

սէրլէր արասընտա եէր վէրմէյէ լազի տէյիլինիզ . ինսաֆ էալինիզ : Մագսէտինիզ միլլի իթթիհաս վէ իթթիֆագ տէյիլ մի , իմսի պիւր քիմսէնին մէզքիւր իթիգասընը պու ալագատան սօյամայօր խէ նէ իսթէյօրսընըզ : Օլտա օլտա ախրէթտէ այըր տիւչիւպ պիւրպիլիմիլ իլէ կէօրիւշմէյէճէյիլ : Սիլ Խաթանպօլտուն Սիւրիայա , Վանտան Իզմիրէ գատար կէզալինիզ պիւր չօգ փրօթէսթանթլար կէօրտիւնիւզ , անլէրին էրմէնիլիլինէ չիւպհէ էյլէտինիլ մի : Նաւըլ Պէզճիւնալար , Լեւոնեանլար , Շմաւանեանլար , Գրիգորեանլար , Թումանեանլար , Աշըրեանլար , Եղօեանլար , Ապուհաթթեանլար , Գայանեանլար , Թէրֆէեանլար , Գարրիէլեանլար , պուլար սէնին վէ պէնիմ պէյէնտիլիմիլ էրմէնիլէր տէյիլլէր մի : Եինէ տէ նէ չարէ փրօթէսթանթլար տըրլար , վէ գօրգարլմ էյլէ տէ գալաճագլար :

Շիւպհէ էաէրմիսինիզ քի պու կիւն ճիւմէ փրօթէսթանթլար էրմէնի կիպի աույար , սէյլէր , ալլար , կիւլէր , միւֆիթէլիւր վէ մահճուպ օլուրլար , վէ էնճամ էրմէնի կիպի էօրիւլէր : Պուլարըն քիսաֆէսի գալէմի , թալիմի , միսալի , ազլէսի վէ գանը իլէ միլլէթլէրինէ խըզմէթ էաթիօրլար , վէ հալա Կիլիկիա չէհալէրինին տէօրտիւյիւ գան գուրումամըլ տըր : Օ « թէասիւպ » մահալը օլան Էմմանուէլ քիլիսէսի էվլատընըն ճէպինտէն ապուճ իլէ ալթուն Կիլիկիա եարէլէրինէ մէրհէմ օլմազ իւզըր կիտէր . վէ « փրօթէսթանթլըզ թէասիւպի » նին մէյլէսի տէյու հէր քէսի անտէն նէֆրէթ էթաիւրմէյէ չալըշտըլըն « Բահնիւմա » էրմէնի էվլատարընըն ազլի , ախլագի վէրուհանի թէրֆիլինէ խըզմէթ էյլէմէքտէ տիր : Նէ հաճէթ , Գուուզեան էֆէնտիւնին էյի էրմէնի օլտուղունա չիւպհէ էտէն օլմը մը . եինէ տէ պիւր փրօթէսթանթ տըր :

Պէն տալիս փրօթէսթանթմ , վէ տէն-

մէք նիյէթիմ եօգ. իսթէրսէն «Միւթէաւ- սրպ սըր» տէյու պէնի տէ իթհամ էյլէ, ալէմ իւզէրինէ կիւլէր: Պունուն իչին 100տէ 90 տօսթյարըմ Լուսաւորչական տըրլար, քեաֆֆէսինի սէվէրիմ վէ էմին իմ քի սէվիլիբիմ, վէ պու գուսուրումը պաշըմա վուրան օլմասը: Էրմ. քիլիսէյի սիզին գատար սէվէր վէ հիւրմէթ էյլէրիմ. լաքին էֆքեար հիւրիլէթիմի նէ տօսթ- լարըմա, նէ մէնֆաաթըմա, նէ էրմ. քի- լիսէյէ վէ նէ տէ Փափայա վէրմէմ: Էր- մէնի իմ, էրմէնի տէ գալաճաղըմ, պու եաղսըղըմը տա «հիւճիւմ», «թէատտի», «ազիզ թէֆթիչ մահքէմէսի» շէքի վէրիպ տէ շէհիա օլմալա հաղըրլանմա, պաշգա փէք չօգ խըղմէթլէրինիզ իչին սիզի թա- ղիզ էյլէրիզ, պու անճագ միւտաֆաա տըր, իսթէրսէնիզ, մուգապէլէ տիր:

Խայր, Պատուելի, Մր. Ալէնին ֆաղի- լէթլէրի սալթ Պաղչէճիք մէքթէպինէ Լու- սաւորչական խօճալար կէթիլիպ օրայը եիւքսէլթմիչ օլմասը եա Փրօթէսթանլըգ եուսուրլմալը, մէվճուտ օլմամալը տէյու տիւշիւրիւպ սէօյլէմէսի տէյիլ իտի: Տահա չօգ ֆաղիլէթլէրի վար իտի, ծնլարը ղիբը էտէ իտինիզ, նասըլ քի պաշգալարը ղիբը էյլէտիլէր: Ֆաղաթ պու պապտէ տալիս էմէքլէրի սէմէրէսիզ գալմամըշ տըր, հիչ տէյիլ սիզի գաղանմըշ վէ սողլամ գա- ղանմըշ տըր:

ՐԱՀՆԻՄԱ,,

Պու մէսէլէ հաղգընտա Փրօֆ. Վ. Յ. Յա- կոբեանտան տալիս պիր պէնտ ալարդ: Միւ- մալիլէյ հոռուդան էֆ.նին մէղքիւր մէգալէ իլէ Մր. Ալէնին գըյմէթինէ պիր շէյ զամմ էթմէտիլինի, խուսուսափրօթէսթան միւրէվ- վիճ ի էֆքեարը օլան Աւեսաքէրտէ հոռու- հան էֆ.նին պիբիր Մարիամըն շէ- ֆաաթընը միւտաֆաա էթմէսինին, վէ սաիր հաղարըն Աւեսաքէրին իթիպարընը

տիւշիւրտիլինիւ, վէ պէօյլէճէ Րահմիւ- մանըն սօղմասընա միւնասիպէթ հասըլ օլաուղունու թաարի հթտիքտէն սօնրա, Փրօթէսթանլարըն էրմէնի քիլիսէլէրինի թանրմասուրղլարընա տաիր Գուռղեան էֆ.նին աղվիյաթընը էլէ ալըպ տէյօր քի,

«Լաքին էմին օլընըլ քի տին պահսընտա էրմէնի քիլիսէսի էֆրատընտան 100տէ 90նը պիզիմ գատար պիլմէլ: Էրմէնի քի- լիսէսինին քէմալիլէթ վէ գուսուրլարընը փէք ալա պիլիլիզ: Կէչէն սէնէ քիլիսէ իսլահա- թը մէսէլէսի աչըլար իտէ, պիր չօգ էրմէ- նի գարտաշարըմըղըն տա տիլի աչըլար վէ պի- ղիմ 75—80 սէնէտէն պէրու պիլիլիլիմիզ հաղիգաթլարը սէօյլէտիլէր, վէ սօղրուսու ղայէթ պիլիլիլանէ տէ սէօյլէտիլէր: Աչիքեար տըր քի, իսլահաթ լաղըմ տըր:

«Պիր փէտէրին պիր գաշ էվլատը օլուր, էվլատընտան պիրի գալգըպ այրըլը պիր այրը խանէ թէշիլ էտէր: Իհթիմալ քի այրըլըլը իքէն պաղը աճը քէլամլար սարֆ էտիլսին, լաքին եինէ օ էվ օլ պիրլինին պիր ճիւզի տիր: Փրօթէսթանլար քիլիսէյի քէնտի եէնի էֆքեարլարընա փէք տար կէօրէրէք այրըլըլըլար: օլ վաղթլար պա- ղը աճըլը վաղըլար տա զուհուր էթմիչ: Լաքին շիմսի ծնլար կէչմիլ տիր: այնի զուլմ ալթընտա մաղլում, այնի ղըլըճլա մաղլուր, այնի էրմէնի նտմընը թաշըյան պու միլլէիլին էֆրատը պիր պիրլինի թա- նըմըշ տըր: Էն պէօյլիք սայիդա Ալէնիլ- լին, Գուռղեանլարըն գալէմի տէյիլ տամարլարտա ճէվէլան էտէն գան, Խրիտ- թիլյանլըգ նամընա 1895տէն պէրու պէ- րապէր տէօքտիլքլէրի գան տըր:

Նիչին պիրպիրիմիզի թանրմայալըմ. պիրպիրիմիզ իլէ պէրապէր եաշայօրըլ, այ- նի հալայը թէնէֆֆիւս էտիլօր, այնի Դիթապը օգույօրըլ, այնի եաղըլը եաղը- յօր վէ օգույօրըլ: Պիզիմ մինպէրէ եէնի պիր վաիզ կէլիլիլանէ, ծնլար կէլիլիլէր մուհապպէթլէ տիլլէրլէր, վէ եկեղեցիտէ

վազ վերկալինաէ, եէնի պիւր վարդապետ, առաջնորդ կէտիկինաէ հէմ խօշամէտիյէ կիտէր վէ հէմ վաղարընա կիտէրիւ: Աճէպա Գուգեան էֆ. Կիւրկիանըն նէ՞րէսինաէ պու տէտիյի միւնասիպէթ սիդիւքէրի կէօրմիւշ, հիսս էթմիշ տիր. . . :

«Պիթլիւ չօպանը Պատ. Սիմոն իւէ Պետիկեանտան պահս էտիյօր: Գիտակըն վաղարընը, իշինի թաղտիր էտէն Լանկա Լնծիլի քիլիսէսի օլմուշ տըր, ծնուն այիւէսինի ունութմայանլար եինէ օնլար վէ միսիօնարլար օլմուշ տըր: Պատ. Սիմոն տախիսն սաաթընա գատար Փրօթէսթանլարըն թէսէլիսի իւէ հաշտուր տըր: Շիմոսի Գիտակարըմը, Սիմոնլարըմը հօգ մը. «Գնա մեռիւ, եկուր սիրելի»: Սաղ իքէն փարմաղընը օյնաթմաալընը, շիմոսի մէտհիյէլէրինէ գօյուլայօրտունը: Օնլարը էօյէրէն տիկէրլէրի թահպիւ էթմէյիւիւ:»

«Գուգեան էֆ. Էմմաուռուէլ քիլիսէսի հազգընտա տա պաղը թէհափիւրաթտա պուլունայօր: Էվլէլի իտաիալարը կիպի պու տա քիւլիյէն եանլը տըր: Էմմաուռուէլ քիլիսէսինի տօղուրան Լնծիլ տիր, Փրօթէսթանլար տըր: Լնծիլի քիլիսէլէրին թէհէսիսի հիւքիւմարլարըն, ոզգապետէլէրին, մեծաւորլարըն իրատէ վէ քէյֆիւնէ պաղը պիր շէյ տէյիւ: Գրիտտա Էմմաուռուէլ քէնտի քիլիսէսինին թէլէրի իշին սաիր էֆէնտիլէրտէն սիւալ էթմէլ: Հէր տէվրտէ օլտուլու կիպի, իսթիպտատ տէվրինտէ տէ հէր նէվ ֆէտաքեարլըղը կէօղէ ալըպ քիլիսէ թէլէրիւնէ զայրէթքէլ միւմիւլէլ վար տըր: Գրիսէ Ալլահտան մատա հէլ պիրիսինաէն լութֆ տիլէնմէլ, տիւնեէվի գուվլէթլէրին ֆէվգինտէ օլան պիր գուվլէթէ թապի տիր: Վարլըղըն Գրիտտա քէնտիսի էմր էթմիւ վէ գանըլլա թէպիր ու թատիգ էթմիւ տիր:»

«Պու շէհիր քիլիսէսին թէլէրիւթը իշին վաղը օլան միւմանաթ վէ սաիրէտէն պահս էթմէք հաճէթ տէյիւ: Մագսէտ հաւրլ օլմուշ պիթմիւ տիր:»

ԱՏԱՆՍ ՎԻԼԱՅԷԹԻՆՏԷ ԻՆՃԻԼԻ ԻՇ
ՎԵՐ. ՊԵՏՐՈՍ ԹՕՓԱԼԵԱՆ

Պունտան էվլէ, «Կիւրկիա» լուղէթինի հէր իշիթալքէ ֆիքրիմիղէ Խրիսթիյանլըղըն մէրքէլի օլան պիր իւլքէ կէլիր իւքէն, գօրգարըմ պունտան սօնրա այնի լուղէթ ֆիքրիմիղէ տինսիղլէք վէ ախլաղ սրղըլ գ մէրքէլի սոյըլան պիր տափրէյի իէսմ էտէճէք տիր:

Ատանտա գըթալտան էվլէլ 8 Խրիսթիյան քիլիսէսի վար իտի իտէ տէ, օլ վաղըալ միւլլիմէտէ անլէրտէն ճար իհրաղ էտիլտի, վէ օնտան պէրու իքի սէնէ կէշիյօր իտէ տէ, տահա իքի տանէսի պիլէ թէլմիւլ եափըլմամը տըր: Գըթալտան էվլէլ Ատանա Փրօթէսթան քիլիսէսի 800—900 գատար նուֆուսու վէ 300 գատար քիլիսէ աղապը պուլունան 300—400 լիւրա լուհանի վէրկի վէրէն, 8—10 մէքթէպլէրի վէ պիր գաշ լուհանի շիրքէթլէրի պուլունան պիր ճէմաաթ իտի: Քէնտինին իտաաիյէ մէքթէպի իշին 5—6 սէնէ զարֆընտա 600—700 լիւրա պիր սէրմայէ մէյտանա կէթիրաիյի կիպի, էթրաֆտաքի թէպշիրի պէշարէթ իշին սէնէ պէ սէնէ 20—30 լիւրա իանէ էտէր իտի: Լաքին գըթալ պու ճէմաաթա պէօլիւք զիյան վէրմիւլ տիր: Ճէմաաթըն սայըսըն աղապմիւլ, տէրլէթինի տիւքէթմիւլ, պինալարընը քիլէ թահվիլ էթմիւլ, քէնտի ախէր քիլիսէլէրէ մուալէնէթ էտէր իքէն, շիմոսի քէնտիսի մուալէնէթէ միւլթաճ օլմուշ տըր, քիլիսէլէրի եանմըլ օլտուլունտան 1 1/2 սէնէյէտէք չօպան վէ ճէմաաթ պիր պիրինի սայքի զայիպ էթմիւլ իքէն, եէքտիկէրինի պիղզաթ քէնտի քիլիսէլէրինտէ հէնուլ պէթէքրար կէօրիւյօր: Գափիյէն իւմիտ օլունուր քի, քիլիսէ արթըլ գուհանի ֆարղարը հազգընտա տիւշիւնիւլ իշլէմէյէ գատիր օլաճագ տըր: Ատանա քիլիսէսի վէ չօպանլարը պուլունան Վեր. Աշհան էֆ. պու կիւնքի հալլէրի իշին

խուսուսի թէպէտ շաւն տրուար, զերա
իշխանէն կէշախբէրի աթէշէր վէ թէճրի-
պէշէր քիւշիւք շէյլէր տէյիլ իտի :

Ֆիլվագը գըթալ միւնասիպէթի իլէ
պու քիլիսէ մաստի վէ մանէվի խուսուս-
լարտա պէյիւք զիյանլարա օղրատը իսէ
տէ, միւթագպէլ իշիւն տէ էյի իւմիւ-
լէր թաշըմայա հագդ սէպէպլէրի վար տըր-
շէյլէ քի 1. Այլահ քիլիսէ տէրունինտէ
Քրիստոսըն իշինի ճիտտէն սէվէն՝ վէ օնուն
իշիւն իշէմէյէ հագըր պիւր պագըյէ սագ-
լամըշ տըր : 2. Միսիօնէրլէր վասըթասըյլա
շէ՛րին ֆարգըլ մահալլէրինտէ կէօրիւլէն
մէթթէպի վէ մէզհէպի խըզմէթլէրտէն էր-
տէ կէճտէ էյի նէթիճէլէր մէմուլ տըր :
3. Սէնէլէրտէն պէրու մէվճուտ օլան Ա-
մէրիգան գըզլար մէտրէսէսի գըթալտա
եանմատըղընտան (հաթթա եագընլարտա
եէնի փլան իլէ եէնի պինա եափըլարագ)
յըզլարըմըղաղլի վէ սիլադի թալիմլէրինէ
տէվամ էսիյօր : 4. Եիլմի պէշ սէնէտէն
պէրու չալըշըլուպ սա գուվլէտէն ֆիլիլէ
իխրաճ էսիլէմէյէն պիւր փրօթէթան խաս-
թախանէսինին էնճամ ֆէտաքեար վէ նէֆի
ինքեար իքի զաթլարըն (Միս Վօլիս իլէ
Մր. Չէյմպըրըն) զայրէթլէրի իլէ, գը-
թալտան սօնրա բէսմէն քիւշտա էսիլմէսի :
5. Կ. Խ. Շիրքէթի իշիւն օրանըն պիւր մէր-
քէշ իթթիխաղ էսիլմէսի, վէ պունըն ի-
շիւն Սիսակ էֆ. Մանուկեան կիպի միւգ-
թէտիր պիւր իշճինին պուլունմալը, վէ ՉՏ
սէնէտէն պէրու էօմիլունիւ Ատանա գըզ-
լարընըն թալիմինէ վադֆ էթմիշ օլան
Միս Վէպպ կիպի շէֆիգ վէ թէճրիպէ-
քեար պիլրինին թահթը նազարէթինտէ պիւր
էյթամիսանէ խտարէ էսիլմէսի, վէ էմնալի
վասիթալար էլպէթտէ Ատանա քիլիսէսի
վէ Խրիսթիյանլարը իշիւն ճէտարէթպախշ
ալամէթլէր տիր :

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՐՈՒՀԸՆ ՆԵՇՎ ՈՒ ՆԵՄԱ ԳԱՍՏԷՍԻ

ՏՕԳ. ՇԻԼԻՍ

3.

Օ փէյղամլար ալմագ իշիւն միւնթա-
զըր օլմալը տըր : ալէմի քիթապէթտէ
մէյտանա կէլմիշ օլան պիլճիւմլէ առարը
ազիմէնին խալլէթտէ վիւճուտա կէլմիշ
օլմալընըն սըրըր իշիլէ պուրատա տըր :
Էմըրսընըն Պօթօն շէհրինի թէրք պիլլէ
Գօնքօրտա կիթմէսինին վէ Ակասինին քէն-
տինտէն փարա իլէ իրատը նութգ էթ-
մէսինի թալէպ էտէնլէրէ, «Փարա գաղան-
մաղա վագթըմ հօգ տըր,» տէյէրէք միւ-
թալէտօրնա տէվամ էթմէսինին թէֆսիրի
պուրատա տըր : Յիսուսըն տալի, ատէթի
իւզրէ, եէվմի սէպլթտէ Սինազօղա կիթմէսի
հէման պու սէպէպտէն իտի : Միւթալէա
էսիլ րուհուն իշիւն աղլի զըտա թէտա-
րիք էյլէ, տահա գուվլէթլի օլապիլմէք-
լիլին իշիւն գապիլիլէթլէրինի իսթիմալ
էյլէ, տահա ալիմ օլապիլմէքլիլին իշիւն
իլմ ու իրֆան թահսիլ էյլէ, ֆագաթ
րուհունուն տահա զիյատէ ալալանմալը
իշիւն իսթիրահաթ վէ իսպտէթէ վագթ
վէր :

Թաամ սէմիլիլիք, հարաքէթ իսէ գուվ-
լէթ ու մէթանէթ կէթիրիլ, լաքին ի-
պատէթ րուհա լէթաֆէթ պախշ էտէր :
Քիլիսէտէ պէյիւք պիւր միւրշիտ մէվգիլինի
իհրաղ էթմիշ օլան հէր պիւր ֆէրա մուլթ-
լագա իսթիրահաթ վէ իպատէթէ վագթ
վէրմիշ, վէ քէնտինին քիլիսէտէրի մահա-
լինտէ առէթա սաաթ կիպի վագթընտա
հագըր պուլունմըշ օլան քիմնէ տիր : Քի-
լիսէյէ փէք սէյրէք, հաթթա սէնէտէ պիւր
տէֆա կիտէրէք քեամիլ պիւր սիյրէթ սա-
հիպի օլաճաղընը սալա մէմուլ էթմէ,
լաքին պալատէ մէգըրիլ իւշ զախտէլէրի
տախմա տէրխաթըր էսիլ անլէրէ իթաաթ

էտէր իսկէն, կիւնտէն կիւնէ պէջիւլէն, տատէթի իզոխյատ պուլան վէ բուհանի թէհսիրի թէվէսուիւ էլէյէն պիր էօմրէ մալիք օլաճաղընա շիւպհէ էթմէ : Այլահտա ըրիայէթի խաթըր հօգ սըր վէ հէր քէս պիրա ֆարգ էն պէջիւք շէյլէրէ նախ օլապիրիւր 0 հէր պիրիմիզի միւսալի սուլէթմտէ սէվէր : Վաղաա հէր քէս ֆէյլէսուֆ, հէր քէս ալիմ, հէր քէս նախըգէփէրտաղ օլամազ, լաքին պուհըր էն գըյմէթլի օլան շէյլէր տէյիլ տիրէր : հագիգաթէն պէջիւք օլմազ ախլագի սիրէթին տահա ալի վէ նապիք օլան ճիհէթլէրինի փէրվէրտէ էթմէքաէն իպարէթ տիր : Հէր առէմ սապըր օլապիրի վէ պու զէքեալէթմէն ալա օլան պիր շէյ տիր : Հէր քէս մէնֆաաթը շախիլէտէն պէրի օլան լութֆ, սէխալէթ վէ մուհապպէթէ մալիք օլապիրիւր բուհուն մէյլէթլէրինէ մալիք օլամայաճազ գաաաար նասան վէ իզթիտարպը պիր քիմնէ հօգ սըր : Պազ ինսան բուհունտա նէ աճախպ վէ կիւզէլ մէյլէ աղաճըրը պէջիւրէր : կիւնէշ անճազ զէփալիէզիր օլան լիմն վէ էլմա աղաճըրը եէթիշտիր, ֆագաթ բուհուն պաղչէսինտէ սիրէթ աղաճը պէջիւր : Պու բուհանի աղաճ աալըրը իսէ հէր մէվսիմոն մէյլէ վէրիլէր : Անէր իշիւն գըշ վէ հաղ օլմայըպ հէր ան բաթմ կէլաիքլէրի հէր քէսէ թաթըր ըսիհալըրընը նէշր էտէրէր : Պազաթ խայալ էտէմէզսին էօյլէ պիր աղաճ քի պաղչէվան անա մուգայլէտ օլուպ անըն չիշէք վէ մէյլէթլէրինին տիւլմէնի օլան պէօճէքլէրի թէլէֆ էթսին տէ եինէ տէ տահա գուլվէթլի վէ մէյլէտար պիր աղաճ օլմասըն : էօյլէ տախի քիլիսէտէն խաթիճաէ հիւսն ի թապիաթ սահիպի քիմնէլէր պուլունապիրի իսէ տէ, քիլիսէ թանըմայան վէ քեաֆֆէի թէհսիրաթը բուհանիլէտէն մահրում վէ պաիտ օլան, վէ եինէ տէ հէր ճիհէթլէ շայանը մէտհ վէ ալի էվսաֆ իլէ մէմլու պիր քիմնէ պուլ-

մազ միւմքին տէյիլ տիր : Մէքթէպ՝ ազլը թալիմ էտէր, պիր գլիւպտէ պուլունմազ էօմրաէ իւնսի խասսիյէթլէրին նէշվու նէմա պուլմասընա հարտըմ էտէր, իմի պահսը սիյասիյաթ հիւքիւմէթին էսաալարընը էօյրէնմէյէ խասիմ օլապիրիւր, ֆամիլէա՝ գալպի ինսանտա մուհապպէթ պաղլարընը թահքիմ էտէր, լաքին բուհուն նէշվու ու նէմա պուլմասընը վէ սիրէթլին պինա օլունմասընը ֆիլիսէ հափաճազ տըր : Պու էճլաէն քէնտի իսթիտաթ վէ իմքեանիլէթլէրինի էն սօլըուն վէ էն քեամիլմանտա իզհար էտիպ՝ իշէ հարաթմազ իսթէյէն հէր կէնճ պիր քիլիսէ ինթիլսապ էտիպ, օրասա իշէմէյէ վէ քիլիսէտէ քէնտիի պիր գուլվէթ օլուպ օրասա տօսթլուգ վէ բուհանի միւշարէքէթ բուհունը թէրվիճ ու թէշվիգ էթմէյէ ճէհտ էլէմէրի տիր : էյ կէնճլէր Բիլիսէտէ հաշայընը, վէ էյ իսթիյարըր քիլիսէտէ էօմրիւնիլ իսթիտա կէթիլիլիլ : Միւմքին իսէ պէջիւք առէմէր վէ նէճիպ գաաընըր իլէ տօլու օլան պիր քիլիսէ ինթիլսապ էտինիլ :

Մէշուր պիր առէմին պույուրմուշ օլաալը իւզրէ, հէր կիւն՝ սիղաէն պէջիւք օլան պիր առէմ արայընը : Տիւնեաա հէր ասրտա հաշայա կէլմիշ օլան էն պէջիւք վէ նէճիպ քիմնէլէր քէնտի տէհա վէ ֆիրասէթլէրինի Մէսիհին իշինի թէրվիճ ու նէշր էթմէյէ հասը ու վագֆ էթմիշ տիրէր : Իսաակ նեւտուն՝ Ինճիլի օգուտուղը սըրասա քէնտինին էն պէջիւք էտէրինի պիլէ ֆիլքրինաէն չըգարապիրի իտի : Տիւնեանըն էն պէջիւք մուղաննի վէ շաիրէրի էն քէնքին ֆէյլէսուֆ վէ էհի սիյասէթլէրի, գահրէման վէ միւրչիտլէրի ազլի գապիլիլէթ վէ սիյասի տաիլէտէ տէլալէթ էմրինտէ նէ տէրէճէ թէքտէն աուրմուշըր իսէ՝ իմանըրը խուսուսընտա տախի պիայնիհի թէքտէն վէ մէշուր օլան պիր մէվգի իշրազ էթմիշ տիր-

լէր: Եւրօպէք խաւալար սահիպի օլընըզ, վէ օ, խաւալա միւվասէլէթ իչին զայրէթ էտինիզ. ոստէճէ ֆիլան շէյլէրի ետփմա- մագլէ գանաաթ էթմէյիպ էօմրինիւզիւ սուպութի վէ մուհիմֆ ֆիլիլէր իլէ սօլտուր- մաղա չալըչընըզ: Իւմիտի թէշվիզ էտիպ իսթիգ պալտա փէք ալի օլան շէյլէրէ հաս- րէթ շէքէճէք աէրէճէտէ ճէսուր օլունուզ: Իմանը թէշվիզ էտինիզ, զիրա իման սիզի էյի վէ պէօյիւք քիմնէլէրէ, ճիւմէմիզին միտալը վաճիպ իւլ իմթիսալը օլան իսէլաս- քեարըմըզ ֆրիսաոս իլէ, վէ պանիի սիյ- րէթ օլուպ էօմրիւ հէր նէվ հիւսն ու գուվ- վէթլէ թէթվիճ էտէճէք օլան Զաթ իլէ միւշարէքէթաէ պուլունտուրուր:

Ս Օ Ն

Ա Տ Ի Շ Է Յ Լ Է Ի

Պիր շէհրին մէյտանընտա կրանիթ գա- յապընտան մամուլ կիւզէլ պիր փունար պուլունըպ, անըն հէր թարաֆընտան եալ- տըզը վէ օյմա հուրուֆաթլէ միւզէյէն, վէ իւզէրինտէ սէմայը իշարէթ էտէն պիր մէլէք սանէմի վար իտի: Այայէթ մահի- րանէ պիր սէնաաթլէ թէգեին էտիլմիշ օ- լան պու փունարըն սույը պիր պագըր պօ- րուտան ճէրէյան էթմէքաէ, վէ սույը իչ- մէք իչին իսթիմալ օլունան քեասէ վէ տնը տիվարա րապթ էյլէյէն զինճիր իտէ տէմիրտէն ետիլըմըշ իտի: Շու կիպի զի- դըյմէթ պիր փունարըն էն մուհիմֆ ազ- ոսմընը թէշքիլ էտէն պօրու, քեասէ վէ զինճիր, «Այթուն վէ կիւմիւշտէն ետփըլ- մատըղըմըզ իչին, պիզ պու փունարա եազըչմայըզ, իմոի պիզէ վէրիլէն իւզ- մէթաէն իսթինքեաֆ էտէրիզ» տէմէտի- լէր: Ատի սու, ատի պագըր վէ ատի տէ- միր զանն էտէրսին, եէք ավազլէ թէրէն- նիւմաազ օլուպ տէյօրլար իտի, «Պիզ պու զիգըյմէթ գայա, վէ շու մութանթան մէլէք ոստէմինտէն այրըլսազ անլէր պիր

շէյէ եարամազ օլուլար: Իմոի պիզ ան- լէր իլէ պէրապէր պուլունըպ անլէրէ գըյ- մէթ վէրէլիմ:» Էյ աօսթում, սէն ատի պիր աոէմ օլապիլիրսին, լաքին սէնին էթրաֆընտա պուլունան լայէմութ ճանլար քէնտիլէրին գըյմէթի հազիգիյէլէրինի սէ- նին մուսվէնէթ վէ իշթիրաքընլէ մուհա- ֆազա էտէպիլէճէքլէր տիր: Եախօտ սէն փէք ալա գապիլիյէթ վէ գուվլէթլէր իլէ միւճէհհէզ մալիւմ պիր քիմնէ օլապիլիր- սին: Իմոի սէնին պու զիգըյմէթ թա- լանթլարընը մանատար զըմագ իսթէր ի- սէն, անլէրի ատի վստըթա վէ կէօզէ կէօ- րինմէզ ֆուրաթլար իլէ տիւննայա րապթ էյլէ: Անլէրի իւզմէթին տէմիր զինճիր վէ քեասէլէրիյլէ վէ պագըր պօրուլարըլէ զաիֆ ինտանլարա ալագատար գըլ: Էյի պիլ քի պէօյլէ ետփմալլէ գըյմէթինտէն պիր շէյ զայ էթմէզսին. Ալլահա պէնղէր օլուրսն:

Մ Ի Ի Թ Ե Ն Ե Վ Վ Ի

ՍՍՅԸԼԱՐԸ ԿԵՕՐՄԷՉՏԷՆ ՃԷՄ ԷԹՄԷԳ

Պիր թագըմֆ սայըլարը կէօրմէզտէն անլէրին ճէմինի խապէր վէրմէք իւքեան- ուղ կիպի կէօրիւնիւր իտէ տէ, ետփապիլիր սինիզ: Պիր քիմնէյէ սէօյլէ իսթէտիյի սայըլը եազսն, սայը նէ գատար պէօյիւք օլսա ֆարգ էթմէզ, մէս. 8,975: Իմոի պու աոէմէ տէ քի քէնաիսի պու սայընըն ալթընա իքի սայը տահա եազսն, սէն տէ իքի սայը եազ, շու շարթ իլէ քի սայըլարըն րազամլարը մէզքիւր սայընըն րազամ- լարընտան զիյատէ օլմայաճապ տըր: 0 զէման պու պէշ սայընըն ճէմի 28,973 օլաճագ տըր: Պունը շէօյլէ ետփարսն. աոէմին վէրտիյի սայըլը ալըպ իլքինէ 2 րազա- մընը եազ, վէ օ սայըտան 2յի իխրաճ էյլէ, վէ իշթէ պու սայըլ վէրիլէճէք օլան սայըլարըն

ճէմի տիր: Շիմտի տօսթուն 8,975ին ալ-
թընա իսթէտիյի պիր սայըյը եազսըն, մէս.
1,572: Սէն պու սայընըն ալթընա պիր
սայը եազ. քի անըն հէր բագամը իւս-
թիւնտէքի բագամ իլէ պէրապէր 9ա միւ-
սավի օլսուն, եանի 1ին ալթընա 8, 5ին
ալթընա 4 վէ սահրէ եազ: Պէօյլէճէ սէ.
նին եազսընըն սայը 8,427 օլսու: Տօսթուն
պունըսըն ալթընա իսթէտիյի պիր սայը
տահա եազսըն, մէս. 320, սէն պունըն
ալթընա եինէ հէր բագամը 9ա միւսավի
օլսնագ բագամար տիզ, եանի 320ին
ալթընա 9,679 գոյ: Շիմտի պու պէշ սա-
յըլարը ճէմ էյլէ վէ սէնին վէրաիյին սա-
յըյա միւսավի օլսու:

8975

1572

8427

320

9679

28,973

Պունըն սըրըր նէ՞րտէ տիր:

ՄԻԻՔԷՍՄԷԼ ՊԻՐ ԹԱԳՏԻՐ

ՄԵՅՐԻ Ր. Ս. ԷՆՏՐԻԻՁ

8.

Կէնճ սէօղիւնէ տէվամ էտէրէք,
«Պէն խիթապէթ թարիմի իչինտէ պէօ-
յիւմիւչիւմ, տահա քիւչիւք պիր չօճուգ
իքէն պաշայըպ էն մէշուր խաթիպլէրին
էսէրլէրինի գրաւթ վէ միւթալա էյլէ-
միշ իմ, վէ էյի պիր նութգա թէսատիւֆ
էթտիյիմսէ անը թանըյա պիլիւրիմ, վէ
հէմչիրէմ նէլի պու սապահլայըն զաղէթա-
յը կէթիւրիպ օ նութգը պանա օգուտու-
լունտա, պէն տէրհալ քէնտինէ սէօլլէտիմ
քի թարիսի պէնի պէշէրին իպթիտա-
սընտան պէրու իրատ էտիլէ կէլմիշ օլան
նութգլար արաւընտա պունա հէմիա սա-
յըլսնագ 5—6 նութգ կիւճ պուլունուր:
Վէ պէն պունու հէմչիրէմ պու խուտուս:

տա Սինաթօս ազասընըն պէյան էյլէտիյի
էֆքեարը պանա զիքը էթմէլտէն էվլէլ
սէօլլէտիմ,» տէտի: Սիւքիւթ պիր թարգ-
տա տինլէմէքտէ օլսն զալթ, «Սինաթօս
ազասը նէ՞ թատափուր պէյան էթմիշ տիր,»
տէտի: Հէմչիրէմ եանընտա քեաթիպլիք
էյլէտիյի վէ պանտան օլան Մր. Ուօրինկիթըն
տիւն բէլա իլէ պէրապէր Կէթիպլըրիտա
պուլունույօր իմիշ, վէ հէմչիրէմէ խիթապէն
«Պու նութգ պինլէրճէ հազըրունտա էօյլէ
տէրին պիր թէսիւր հասըլ էյլէտի քի, պու
նութգըն խիթամընտա հէրքէս նէֆէսալմա-
յարագ մաթ գալմըշ տուրտու վէ հիշ պիր
ալգըշ էտէմէտիլէր: Վէ քեաթիքի հա-
զըրուն՝ Բապպանի տուայը ալգըշլամագ նէ
տէրէճէ միւնասիպէթսիզ իտէ պու նութգ
իչիւն տալի թամիմ էօյլէ տիր տէյու հիւս
էթտիլէր: Ալամէթի հիւրմէթ օլմագ իւզրէ
օրթալըգտա ուզուն սիւրէն պիր սիւքիւ-
նէթ վուգու պուլաու, վէ պէն քէնտիմ
անըն պիր խասիմի իքէն շէհաաէթ էտէրիմ
քի իզտիհամտա զահիր օլան պու հալ հէր
հանկը պիր խաթիպէ թագտիմ էտիլէ կէլ-
միշ օլան էն ալի վէ քեամիլ էտէրի հիւր-
մէթ իտի,» տէտի: Չօճուգ պու սէօլլէ-
րին միւսաֆիր իւզէրինտէ հասըլ էթտիյի
թէէսիւրի միւշահատէ էյլէմէք մագսէտիլլէ
էլինի պիրատէրինին օմուզունտան գալ-
տըրտը, վէ անըն կէօղլէրինտէն եաշար
ագմագտա օլտուլունը կէօրէրէք թէաճ-
ճիւպ էյլէտի: Լաքին խասթա պունը կէօր-
մէյիպ սէօղիւնէ տէվամ իլէ, «Պու նութգ
տուլա ունուտուլմայաճագ սըր: Չօգ սէ-
նէլէր սօնրա մէքթէպ թալէպէսի անը էգ-
պէր հալինտէ էօյրէնէճէքլէր տիր: Պու
սալթ պէնիմ չախտի էֆքեարըմ տէյիլ
տիր, Ուարիկիթըն տէյօր քի պու նութգըն
սէօղլէրի պիւթիւն մէմլէքէթ էհալիսինին
գուլաղընտա հալա թէնին էնտաղ օլմագ-
տա տըր: Նա՞սըլ օլսւյօր քի սէն իսմին
տէ Լինգըն օլտուզու հալաէ պու նութգը
օղուամըրչըն: Ուօրի, նէլինին կէթիւրաիյի

ղազեթան ներկայումս տիր, օ նութգու Լինդընա պէն օգույայրմ, »տէտի: Օղլան տէրհալ գալ- գըպ մասա իւզէրինտէ պուլունան զազե- թայը կէթիրէրէք, «Բարթըր, պէն օգու- յայրմ պէլքի սանա եօրղունըզ վէրիր,» տէտի: Խաթախանէնին գարանըզ քէօ- չէսինտէ տիրսէյինի տիզինէ տայամըջ օ- լարագ, պիւզիւրիւպ օթուրմըջ օլան պու- լազուն պօյլու զաթ եալաչճա պաշընը գալ- տըրըպ տօղրուլը, վէ գաթիֆէ եանմագ- տա օլան լամպանըն եանընտա տուրըպ 24 սաթտան պէրու գալպինի գուրթ կիպի եէյիպ քէնտինի միւզթարիպ գըրմագտա օլմուջ օլան քէլամը, լաթիֆ վէ հազին պիր թարզտա օգույան չօճուղա տօղրու տէճնտիւ: Իպարէլէր չօճուղուն լիտանըն- տան չըգտըղը սըրատա սանքի պիր միւ- ճիգէ վուգու պուլույօր կիպի պու սէօզ- լէրի գալէմէ ալմըջ օլան զաթ անլէ- ըին հազիգաթէն պէօյիւք, վէ մանատար քէլամըար օլտուղունը կէօրմէյէ պաշլատը: 0 զէման միւմախէյհ ճիւզի պիր լէթա- ֆէթ ու մուհապպէթին ազիմ մէսէրէթ մուճիպի օլապիլիր իտիլինի, վէ քէն- տի լէթաֆէթի սայէսինտէ քէնտի- նէ խասիմ օլան պիրինտէն պիր պէրէքէթ գափմաղա մուվաֆֆագ օլտուղունը կէօր- տիւ:

Չօճուգ «Սէքսէն եէաի սէնէ ագտէմ» տէյէրէք ազղընը աշընճա էօլմէք իւզըրէ օլան աաէմ մէրագ իլէ պաշընը եօգարըր գալտը- ըըպ տինլէմէյէ պաշլատը, վէ լէիսին սիմաըր քիւլիյէն եէնի սէօզլէր իշիտիյօր իմիշ կիպի վարըլատը: Կէրիյէ տօղրու տէճնիւպ պագ- տըղընտա տիւնքի կիւնիւն մէնզարէսի օ- լատա իրատ օլունան նութգ վէ անը միւ- թէազղըպ վուգու պուլան սիւքիւնէթ ա- նըն ֆիւքրինտէ եէնի պիր մանա քէսպ է- տիյօր իտի:

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ՄԷՃԼԻՍ Ի ՄԷՊՈՒՍԱՆ

99ընճը իճրիւնատա՝ Թրապիզօն մէպուսը՝ Թրա- պիզօնտան էրղրումա գատար թէմաիտ օլունաճագ խաթթտան պահա էտէրէք, էկէր մէգքիւր խաթթ եափըլմայաճագ օլուրտա, պու մուհիմ վիլայէթին զէվալ վէ մահվա հիւզ թութաճաղընը սէօյէ- միշ, վէ պիր ազ ֆաղլա մէսարիֆ վէ ֆէտա- քեարըղըն իխթիյար օլունաճաղընը մուսիրքանէ լէճա էթմիշ տիր: Ճանիկ մէպուսը՝ խուսուսի եօղարըն ինչաըր զըմընտա հէր մահալաէն ճէմ էալիէն մէսպաղըն տիտ օլտուղու մահալէ սարֆ էալիմէսինի թէքլիֆ էթմիշ տիր: Տաիւրէ ի ին- թիլտապիյէթինտէ հօլ վէ շմէտիֆէր ինչաընա տաիր 50 յի միւթէճալիլ թազրիլլէր օգուն- տուգտան սօնրա լէտա օլունաճաղըն: Ջօհրապ էֆ. էնճիւմէնին սէնայի մէքթէպլէրինէ թաիտիս էթտիլի 40 պին լիտատան պահա էտէրէք, սէ- նախին թէէմին ի թէրագըրը պապընտաքի հիւքիւմէթին վիւհնիլիլինի վէ նէգարէթին չիտ- տէթլէ մէրքէպիյէթ ուսուլունա թապի օլմաընը թէնսիպ էթմէմիշ տիր: — 100ընճիւ իճրիւն- տա Սամսօն — Սըվազ խաթթը իլիւն տախիլիյէ էնճիւմէնին թէքլիֆի գապուլ օլունաճաղընը: Կանի, հիւքիւմէթ 4 սէնէլիք պիր խաթիգրագ ագտ էտէրէք 3,105 000 լիտա սարֆընտ սէլա- հիյէթտար պուլունաճագ տըր: Տախիլիյէ պիւտ- ճէսի վէ խաթէսի միւզաքէրէսինտէ, 50 գատար մէպուսար սէօզ ալըպ խաթէ ի տախիլիյէնին ուլղունտուլըղընտան վէ հէր թարաֆտա վուգու պուլան կէճնակէճն թէարուզաթտան պահա էթ- միշէր տիր: Բում մէպուսը Վամվաղա էֆ. ի- տարէ վէ սիլապիյաթը տախիլիյէմիզլին իթիլաֆ վէ իթթիհատը անտարա իպթինա էթմէսի, հէր ուն- տուրըն հիտիյաթը տինիյէսինին նագարը տիգ- գաթա պընմաըր, Սամսըն հիւքիւմէթիյէ մէ- տէնիյէթինին մէվճուտիյէթ վէ պագտըն խըիտ- թիյանըղըն մէտէնիյէթիյէ թէմաա վէ իթթի- ֆագ էթմէսիյէ միւմքին օլաճաղը լիւզումըն- տան պահա էթմիշ տիր: Նրուտագէմ մէպուսը Սիճիլիգմ տալաընտ միւթէալիլ պագը ֆըգ- լալարը թէվրաթտան գրաաթ էթմիշ, Իզմիր Եէհուտի մէպուսը իտէ, իշպու գուլուտաթը մուգատտէսէ ի գատիմէտէն տօլայը չիմաթի եէհուտիլէրին գապահաթըն օլամայաճաղընը, վէ Գուրանըն նիւզուլըյա մէգքիւր գուլուտաթըն ֆէսիս էտիլտիլինի պիլ պէյան, եէհուտիլէրին

արդը Զիլիսթինտէ պիր փաստիչաշրջ թէէսիսինէ
չալըտըգլարընա տաիր ճարի օլան էֆքեարըն
վահի խոխինի սէօյէմիշ տիր: Արապ մէպուսը
Շէվքէթ փաշա «Եհնէսիկի Նիւմսար» նա-
մընտա նէշր օլունմուշ օլան պիր քիթապըն
գաւլինճէ, Զիլիսթինտէ պիր հիւքմտարըն թէէ-
սիսինէ թէշէպպիւսթտա պուլունըլարընը, չու-
հալտէ նէհուսիլէրի Զիլիսթինտէն ինրաճ էտիպ
վիլայաթը սարիէյէ տաղըտարադ իսքեան էթ-
տիրիվմէսինի թէքլիֆ էթմիշ տիր: Վալդէս
էֆ. «Պիր վաղթ էլումէնիլէրէ իտի, չիմտի տէ
նէհուսիլէրէ մի իսթիգլալիլէթ ֆիքրի աթֆ օ-
լունուշոր. պուրասաքի պու նէվ միւղաքէրա-
թըն ճահիլ էհալի իւղէրինէ նէ գասար սուի
թէէսիր հասըլ էտէճէյինի, վէ գոնշուլարընա նէ
կէօղ կլէ պաղաճազլարընը տիւշիւնիլժօրմըլը»
տէյու պէյանը էֆքեար էյլէմիշ տիր: Պուշօ էֆ.
ճէպրէն իանէ ալան Տրամա միւթասարընքընը
գանուսնըլ հարաքէթինտէն, 16 հաշընտա պիր
մուալլիմէնի Վայայար գայմազամը թարաֆըն-
տան տիւշար օլաուզը մուամէլէ ի իամէթիքէ-
նանէտէն, իսթանպուրտա առէմ ի լիւզումը պիր
չօղ միսալար իլէ իսպաթ օլունան իտարէ ի էօր-
ֆիլէտէն, լիսանը մաթպուլաթը էօթէտէն պէրու
իշղալ էտէն հասիսաթը միւքէրէրէ ի տախիլի-
յէտէն իշթիքիա էտէրէք, արթըգ պունարա
խաթիմէ վէրմէք զէմանընը կէլմիշ կէշմիշ պիլէ
օլունուշըն արդ էթմիշ տիր: Վարդէս վէ Գե-
ղամ էֆէնտիլէր Անատօլունըն ճիհէթ ի շարգի-
յէսինտէ էրան տէվամ էթմէքտէ օլան մէգալիմ-
տէն պահա էտէրէք, թիւրքիստա հագիւթէն
սուլ՝ ու սէլամէթ վէ ասայիլին իպգասը իչիւն
արաղի դասպ ու զարաթը ֆիլիլիպթըյա ախ-
քիւսիթի սուրէթտէ իճրա օլունան խուսուսի
զըթալարա նիհայէթ վէրիլմէսինի, չու. 3 սէնէ
զարֆընտա 22 տանէ պաքիլէրէրին աշըրըլպ
ճէպրէն թէպուլի ի մէզնէպ էթտիրիլտիլինի,
հաթթա պիր էրմէնի տաքէրինիլն ֆամիլիստընը
ստահ հազընլարտա հազալանըլ կէօթիւրիւ-
տիւլիւնիւ, իշպու էֆալը մէքրուհէնիլն հիւ-
քիւմէթէ զիւլ կէթիլէն ապէս ֆիլիլէր օլուն-
ուշըն սէօյէմիլէր տիր: Տիլարպէքիւր վէ իտար-
փութ թիւրք մէպուսարը իթիրադ էթմէք իս-
թէմիլէր իտէ տէ, «Սիլ տէ դասիպ էշրաֆ սը-
նըֆընտանընը,» տէյու անիլէրէ ճէվապ վէրիլ-
միշ տիր: — 101 ինճի ինճիլանտա Մաղտուրիլն
ի սիյալիլէրէ ախ լաիհա միւղաքէրէսինտէ,
326 սէնէսինէտէք հիւքիւմէթտէն մասաշ ալան-
լար իլէ սահապը ինթիլանտան օլան մաղտուր-

լարն իսթիֆատէ էտէճէքէրի գարարաշտըրը-
մըլ տըր: Պու միւնասիպէթլէ, պիհազգին էր-
մէնիլէրին պու պապտէ շայէսթէ ի մուալլէնէթ
պուլունտուգլարընը, չիւնքի տէվը ի սապըգտա
փօլիթիգա միւթթէհիմէրի հալինտէ գուրպան
կիտէրէք տաիմա պունլարըն մուազգապ օլաուգ-
լարընը Զոհրապ էֆ. սէօյէմիշ տիր: Համար-
ձում էֆ. Պոյաճևան (Մուրատ) էվվէլէն հազը-
լան վէ սօնրա տա էմր ի խուսուսի իլէ երգար-
ըլան Հասան Պէյլի քիլիսաը հազգընտա չի-
քեայէթտէ պուլունմըլ վէ ֆապրիգալարտա իշ-
լէյէն իշճիլէրին հուգուզընը հիւքիւմէթ միւ-
տաֆաա էթմէտիքտէն մասաշ, հաթթա Սէլա-
նիքտէ կէօրտիւլիւ իւզրէ անիլէրին քէնաի պաշ-
լարընա թէշքիլ էթտիքէրի չիքէթլէրին տէ
մէն էթմիշ Պաիքէրինի իլալէ էթմիշ տիր:
Շքօսար մէպուսը, Բուսէլի ճիհէթինտէ էպիհա
թօիլամազ պէհանէսիլէն էհալինի խանէլէրինէ
կիլէն վէ անիլէրին զիգըյմէթ էշկալարընը աշը-
լան հիւքիւմէթ մէմուրլարընը իթթիհամ էթմիշ
տիր: Տախիլիլէ նազըրը ճէվապընտա, հիշ պիր
անասըրըն մէվմուսիլէթ վէ մէզնէպինէ գարչը
կիլիլ էֆքեարա գահիպ պուլունմաղալարընը,
անասըրըն մուլթէլիֆէտէն օլանլարը թիւրքիշ-
տիրմէք ֆիքրինի, հիւքիւմէթին պիր պէլի-
յէ տէյու թէլազըլ էթտիլինի, չօլ պաքիլէրէ
թէլարուզ էտէն Վայայար Վայմազամընը տիւ-
շարը միւճազաթ օլաուզընը, զասպ էտիլէն ա-
րաղի մէսէլէ ի միւշքիլէսինիլն պու սէնէ թահթը
միւղաքէրէյէ ալընըլպ թէսվիլէն էտիլէճէյինի սէօյ-
լէյէրէք հիւքիւմէթին մէսլէքինի միւտաֆաա
էթմիշ տիր: Տօգ. Տաղաւարտան էֆ. էրմէնի-
լէրէ օլան թէլարուզաթըն միւֆրէտաթընը հալի
պիր էվրապ մէյտանա վազ էտէրէք, չիմալիլէ
գատար, 27 քիլիսանըն, 13 Սանասթըրըն, 16
գապլիթանըն, 81 միլլէթ չիֆիլիլին, 7,000
թալլանըն էրմէնիլէր հէտինտէն զասպ օլուն-
ալընըն պիր լիսանը չէտիա վէ միւհասիֆ իլէ
սէրու ու պէյան էյլէմիշ տիր: — 102 ճի ինճիլան-
տա թէքրար Տախիլիլէ պիւտճէսի վէ հապսիսա-
նէլէր իսլահաթը մէսէլէսի միւղաքէրէն էտիլիպ
Բիլաշ Նուր պէյ Օսմ. հապսիսանէլէրինիլն փէք
ուլղունըլ ահվալինի նազըլ էյլէմիշ տիր: Ա-
տանա աֆէթգէտէկիւնընտան պուլունան տուլ-
լար իլէ էօքսիւզիլէրէ պու սէնէ իչիւն տախի 10
պին լիրա թախսիս էտիլմիշ տիր:

ՏԱԽԻԼԻ

Կէշէն ճիւմա կիւնիւ սէլամըլը րէսմինտէ
էրզրում վիլայէթի տախիլինտէ Պալազիտ սան-
ճաղընա միւլհազգ Սօխում գալէ գալիլէսի է-
հալիսանտէ Տրապիլգոնա գատար եփրիւլէրէք
կէլմիշ 18 Բիւրալէր էմլաք վէ արալիլէրինի
զապթ վէ քէնալիլէրինի նան փարէյէ միւհթաճ
գըլան էրզրումը Բէօր Հիւսէլին փաշա ալէհինտէ
չիքիպէթ վէ մարուզաթտա պուլունմազ իւզրէ

Սուրբանքն արապար իւզերինէ եւրիւմիւնէր : Պուրաբարիս Պու արատա սիււարի պէօլիւլի միւլազիմի էվվէլինին պարկիրի իւրքերէք միւմարիէյնի եւրէ տիւլիւմիւն վէ սաղ էլի պարկիրին այաղը ալ թընտա գալարադ էգիւմիւն օրուուզունտան խաթ թախանէյէ նաղլ օրունմըյ տըր : Յիւրալէր փօ լիպէր թարաֆընտան տէրտէսթ օրունմըյար իսէ տէ , Սուլթան «Պունդար պիւմէյէրէք հափտըլար պունդարա տօգունուրմալն» տէյէ իրատէ պու յուրմըյար : Մէսէլէյէրի Սատրաղամ փաշայա հէվալէ էտիլէրէք Յիւրալէր սէրպէսթ պրազըւ մըլար տըր : — Արնալուսըղ հուսուսընսա . — Հաֆթա զարֆընտա տաաքիրի Օսմանիյէ իլէ տըրար արաաընտա վուգու պուլսն ուֆազ թէ ֆէք միւստտէմաթ վէ մուվաֆֆադէյէթ խա պէրլէրինաէն սօնրա աթիտէքի ըէսմի խապէր թէպիլդ էտիլմիւն տիր շէօյէքի . «Շէվլէթ թօր զուտ փաշա Մայիս 17տէ , պիր հիւճուճ ու մումիտէ մուվաֆֆադէյէթ ի քեամիլէյէ մազհար օրոււն տըր : Միւստտէմէյէ տէօրթ մուլթէլիֆ ճիհէթտէն քէմալը յիտտէթլէ միւպաշէրէթ օ լունարադ նէթիճէտէ տարլարն թանթը ի իշլա լընտաքի պիլուճուճ մէվգիլէր զապթ էտիլմիւն տիր : Ասըլարն գըսմը աղամը էսիր էտիլմիւն վէ գըսմը տիկէրի տէ միւնհէգիմէն ֆիրարա մէճ պուր գալմըյ տըր :» — Կիսիս միսէլիս . — Հիւ քիւմէթ ի Օսմանիյէ թարաֆընտան Կիրիտէ կէօնաէրիլմէք իւզրէ գատըլար նասալ վէ թային էտիլմէսի իւզէրինէ Գանտիտաա թիւրքիայա գարը ազտ օրունան միթինկտէ ֆըրզալի մու խալիֆէ ըէլիս Միշէլիզաքի իրատ էթտիյի նուլթա տա , թիւրքիանքն Կիրիտ իշլան գատըլար նասալ էթմէսինի «տանագլըզ» թապիր էթմիւն , վէ գա տըլար թային էթմէք հազգընըն Կիրիտ փրէնա լէրինէ ախ օրուուզունը պէյան էթմիւն տիր : Թանին գատըլար մէսէլէսինէ տաիր նէշը էթտիլի պիր պաշ մէգալէսինտէ Կիրիտ էլիէվմ տիւվէլի համիյէնին եէտինտէ պիր վէտիյէ մազամընտա պուլունտըղընտան գատըլար մէսէլէսինտէ սօն ճէվապըն անլէրէ թէպիլիւզ էթտիլինի , պինաէն ալէյն Կիրիտ մէսէլէսինտէն տօլայը հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէնին նէ Կիրիտ իլէ վէ նէ տէ Եունա նիսթան իլէ պիր տալապը պուլունտուղընը պէյան էտիյօր : — Պուլարիսքան — Թիւրիսա միւնա սեպարը . — Գըզըլ աղաճ նահիյէսինտէ պիր Պուլ զար երւզպաշըր հանընտա պիր նէֆէր իլէ պիր պաշը պօզուդ պուլունտուղը հալտէ հուտուտ պօլունը կէօգտէն կէչիլիլ իքէն թիւրք տաա քիրի թարաֆընտան աթէյէ օղրատըլարադ երւզ

պաշը թէրքի հայաթ էթմիւն իտի : Պուլարիս թան Տէրիսաաաթէթ սէֆիրի Միւսիւ Սարաֆօֆ Պապը Ալիյէ կիտէրէք գաթլը մէգիւրտէն տօ լայը շիքիայէթաէ պուլունմըյ տըր : Թիւրքիա ալէյնիտէ փրօթէսթօ իշլան կէչէն Փազար կիւ նիւ Սօֆիտաա պիր միթինկ ազտ օրունմըյ տըր : — Կէչէն Փազար կիւնիւ իթթիհաա վէ թէ ըազը ֆըրզաաը մէպունտաա ազտը իճթիմա էտէրէք տէվրէ ի իճթիմալիյէնին թէմտիտի հազ գընտա իքի սաաթ գատար իմթիտաա էտէն միւզաքէրտիտան սօնրա մէճիլին Մայիսին ծնպէ յինճի կիւնիւ թաթիլ ի միւզաքէրաթ էթմէսինէ 24 ըէյ ի մուխալիֆէ գարը 83 ըէյ իլէ գարար վէր միւն տիր : — Թանին , Թանգիւնաք , Բրօսս վէ Սարաք ը Միւսապիլ խիլաֆը թէնպիւն վէ իւ թար շախսի մէգալէրէր նէշը էթմիւն օրուուզարը ճիհէթլէ Տիվանը Հարպը Էօրֆիլ թարաֆընտան պիլա միւտտէթ թաթիլիլէրինէ գարար վէրիլմիւն տիր : Թանին վէ Թանգիւնաք ճիհին վէ Զիօհիէ խալէրիլիլէր թէքրար նէշը օրունմաղա պաշտմըյ լար իտէ տէ , այնի սէպէպաէն թէքրարէն թա թիլ էտիլմիւն , վէ շիմտի Սեհին վէ Թազիկիւնաք իմիլիլէր թէքրար նէշը օրունմաղաա տըրլար : — Գօլօնիտաաքի Սիօնիսթ ճէմիլիլիլէր միւնասի պէթ ի խուսուսիյէսի պուլունտան Ալման Եէհու տիլէրինտէն պիրի շէրիմիլի կէլէրէք Մուսէվի Սինսա մէճիլինի թէշքիլ էտէն խախամարը նէգալինէ ճէլալ իլէ անլէրի «Խախամար իթթի հաաը» նամըլէ պիր ճէմիլիլէր թէէսիլինէ իգնա էթմիւն տիր : Ճէմիլիլէրին մազսէսի մէքթէպէրաէ Սիօնիսթլէրին էֆքիւրընա միւլթապը փրօղ լաալար թէրթիլա էլլէմէք , վէ ճիւմանի մէճիլի այնի էֆքիւրա թապիլ գըլմազ իմիւն : Խախամ պաշընքն պու թէշպալիւս ալէյնիտէ մուխալի ֆէթտէ պուլունմաաը իւզէրինէ խախամար կիլ իլան էթմիւն տիր : — Թազիկիւնաքն միւտիլ ի մէսուլը Հասան պէյ Սեհին զազէթաաընտա հազ գընտա խաթիմալ օրունան էլֆաղը թանգիլիլիլէ տէն տօլայը Սեհին զազէթաաընքն սէր մունար ըրիլի Հիւսէյին ծահիտ պէյի տուէլլօյա տալէթ էթմիւն տիր : — Գուստաա էօմէր ճամիլի վա գըսաը նէթիճէսինտէ Գուսա միւլթաալըլըլա աղլ էտիլմիւն տիր : Հէյէթ ի թէֆթիլիլիլէ քէսիլ թէտըլիլաթընը իքմալ վէ օլ պաղտէ ըրիփթընը Իսթանպուլա իրապ էթմիւն տիր :

Ա Չ Գ Ա Յ Ի Ն

Ազգային Ժողով կէչէն Ճիւմա կիւնիւ ազա ը իճթիմա էտիլա անտէ էվվէլա Տեղապա՛ն Ս . թարաֆընտան քէնտիլին գըսաա պիր թէրճէմէ ի հայինի վէ մէճիլին իթթիլալ էթմէք կէրէք իտիլի մէսէք ու հարաքիւթա տալի պազը իւ-

Թար վէ իմաստը հազի պիւր լիւթօրթ գրաւթ էսիւթիքաէն սօնրա Մայր Դիւան ինթիխապ օլունմը, վէ Ազարեան էֆ. րէիս ի էվվէլ վէ Ձիթթէ Սարաֆ քեաթիպ ի էվվէլ ինթիխապ էսիւթիքէր տիր: — Պուկարիսթանտա պուլունան էրմէսիլէր իչին պիր մէրխաուսըզ թէէսիս էթմէք իւզրէ Փաթրիգիսանէ թարաֆրնտան վէքի Տ. Ղեւնդ Վրդ. Դուրեան վասթթասըյա էկզարք էֆ. յէ վէ անտէն Պուկարիսթան սէֆիրինէ միւրաճաթ էսիւթիլ տիր: Սէֆիր պէօյլէ պիր թէէպպիսէ միւրաթիպէթ վէրէն խուսուսաթ հազգընտա լազըմ կէլէն մալիւմաթը ախզ էթտիքաէն սօնրա պէյանաթը մէզքիւրէնին պիր լաթիօր մագստընտա թարաֆրէն թագտիմին աբուլ էթմիլ տիր: Միւստիլէյս պուլ լաթիօրը քէնտի միւթալէաթըյա պիրլիքաէ Սօֆիայա հէյէթ ի վիւքէյայա եօլլայաճագ, վէ մէզքիւր մէսէլէյէ տաիր օրատա պիր գարար վէրլիքէք տիր: Շանրան պէօյլէ պիր մէսէլէ իչին Փաթրիգիսանէն հիւքիւմէթին մալիւմաթը օրապարագ միւրաճաթ էթմէսին սօղրու. վէ նիլլաթի պուլմայօր: — Կիլիկիանէն էն գատիմ միւրաքանլարնտան Ձըրնըզ վսնանայը Նիկիդա Նպսկ. իքի հաֆթա էվվէլ 99 հաշընտա օլարագ վէֆաթ էթմիլ տիր: Միւթէվէֆիա հիւքիւմէթ թարաֆրնտան իքի տէֆա մահիւմ էսիւթիլ տիր: Պիր տէֆապընտա իտամընա հիւքիւմ օլունմուշ իքէն աֆիլը Շանանէյէ նախ օլունշ խոխ: — Էջմիածին Կաթողիկոսը ինթիխապը իչին թիւրքիտան կիտէքէ մուրաթիսապարըն տալէթիսամէլէր Րուս սէֆարէթիսանէսինէ վարիտ օլուլու սէֆարէթիսանէ թարաֆրնտան Տեղապահ Ս.ա իսպար էսիւթիլ տիր: Հէնուզ հիշ պիր եէրաէն մուրաթիսա ինթիխապ էսիւթիսիլնտէն Տեղապահ Սր. ինթիխապարըն սէրլէն իճրաը իչին լազըմ կէլէն մահալլէրէ թէքրալէն միւրաճաթտա պուլունաճագ տըր: — Այնթապտա Բարեգործախան Միոթիլն իչին պիր չիւպէ քիւլտա էսիւթիլ վէ անա Տօգ. Յ. Գ. Պէզեհան րէիս, Գալուստ էֆ. Ղազարեան քեաթիպ, Գրիգոր էֆ. Սարգիսեան խազնէտար վէ Նազարէթ էֆ. Մանուշակեան, Կարապետ պէյ Նազարէթեան, Նազուկ էֆ. Քիւրքեհան վէ Սահակ էֆ. Սահակեան պոսի աղա ինթիխապ էսիւթիլէր տիր: — Ապիլէ Նազարէթի, Ատէլէ վազտա վուզու պուլան պիր ճինայէթ ֆաթիլէրինտէն Գիւնիւն իտամարընա վէ Յիւնիւն քիւլէք ճէզասըյա թէճիլէսինէ գարար վէրմիլ տիր: — Սարիփութան Փաթրիգիսանէյէ վիւրուտ

էսէն պիր թէլէղրաֆա Նազարէն, Տաթիլիլէ Նազըրընըն էմիլ իլէ Չարսանճագտաքի էրմէսիլէր քէնտի թարապարընտա էքին էքմէյէ կիթմիլէր, վէ պէյլէր իւզէրլէրինէ հիւճիւմ էտէրէք անլէրաէն իւշ էրքէք վէ պիր գարըլը աղըր սուրէթտէ եարալամըյար տըր: Էնտիտէն եիւզէրճէ քիւսէլէր տիւչարը տէնէթ օլարագ Մէզրիլէյէ իլթիճա էթմիլէր: Վալի տէվրէ չըզմըլ տըր: — Էրմէնի Գաթիլէք Փաթրիգի Թէրգեան էֆ. նին Րօմտան Փարիպէ կիթտիլի ըրլայէթ օլունմագտա տըր: Իտարէ մէճիսի Ճամճեան Նպսկալն թահիթը ըրլայաթիսանէ իճթիմալպա սէլլամ էսիլօր: Իզմիր Էրմէնի Գաթիլէք ճէմաթը Իսթանպուլ միլլի մէճիսինէ պիր թէլէղրաֆ չէքէրէք Թէրգեանա գարըլ իթթիխապ էսիլէն մէսլէքաէ քէնտիլէր իլէ հէմէֆէար պուլունաճագտարըն պէյան էթմիլէր տիր:

Փ Ր Օ . Ճ Է Մ Ա Ա Յ Ը

Կէլէն հաֆթանըն Չարէնպիս կիւնիւ Լանկա քիլիսէսինին ֆէրմանը Ազգապէսարաւա կէճաւէրլիլ տիր: Պու քիլիսէ Իսթանպուլուն Լանկա նամ մահալլէսինտէ թէէսիս էսիւթիլ օլուլը իչին պու խոմ իլէ մարուֆ տըր: Փագաթ եէնի ինչա օլունաճագ պինա Կէտիք փաշա մահալլէսինտէ պուլունաճագ տըր: Պու քիլիսէնին չիմալլէտէք ֆէրմանը պիր պինաը պուլունմամը վէ 1893տէ ճէմաթ պիր կէճէ իչինտէ չիմտիքի արա իւզէրինտէ ախապտան պիր մասուռ եափըպ սէնէլէրճէ միւստէթ անըն իչինտէ իպատէթ էթմիլէր իսէ տէ, հիւքիւմէթ օ պինայա պիր թէք չիլի չագմաղա պիլէ միւսաաւտէ էթմէտիլնտէն նիհայէթ չիւրիւլիւկ երզըմըլ խոխ: Սէքիլ սօգուլ սէնէսէն սլէրու իպատէթ իչին Ամէրիգալըլարըն մէքթէպինտէ իճթիմա էսիլօրլար խոխ: Պու քիլիսէ վէ ճէմաթը պու դատար ուզուն միւստէթ պէքլէսիքտէն սօնրա պու միւսաաւտէյէ նախ օլմալարընտան տօլայը թէպրիք էսէրիլ: Տօգ. Ո. Ճէյան նամ պիր Ամէրիգալը պու քիլիսէ պինաը իչին պունան Յ1 սէնէ էվվէլ 1000 Ինկ. իրասը իհաա էթմիլ իպի, մէսլալը մէզքիւր չիմտիլէտէք իքի գաթիլանըլ օլմագ կէրէք տիր: — Վեր. Կարապետ Ատաւապեան վէ Վեր. Յուլս. Ճէճիգեան Տաթիլի թէպիլի պէշարէթ հէյէթի թարաֆրնտան Իզմիր ճիւլարընտա պուլունան քիլիսէլէրի զիյարէթ էթմէք իւզրէ իճրա էթտիքլէրի սէֆէրի պիթիլմիլ օլուկ մահալլէրինէ ալտէթ էլլէմիլէր տիր: (Վեր. Կ. Ատանալընան Իսթանպուլ թարիգիլէ

Ի դժուրէ կիթմէք իւզրէ տիր) Պուրտուրը զիյա-
րէթիւերինստ քիլիսէյէ պիր ազա գապուլ, վէ
պիր չօճուզ վաֆթիզ էյլէմիչէր տիր, Պուրտուր
ճէմաաթը անյէրին խըտմէթինստէն տօյալը պէ-
յանը թէչէքքիւր էտէրլէր: — Էօտէմիչտէ պիր
Թէհլիպ ի ախլազ ճէմիչէթի թէչքիլ օլունմըջ օ-
լունպ վեր: Սրմաղանեան անա րէիս ինթիխապ
օլունմըջ սըր: — Պայպըլ Հաուս ճէմաաթընտան
Նիգօլա Թաչճը օյլու նամ պիր Բուս պիրտաթէր
Բահնիւնաաա Կիւրիւմզէ ճէմաաթընըն պիր վա-
ըզա ինթիխաճըրը հազգընտա օգունմըջ օլունպ,
անյէր միւնաաիպ պիր վաըզ պուլտուզլարը թազ-
տիրտէ անըն մաաչընա ալտա պիր լիրա տա
քէնտիսի վէրէճէյինի խտարէխանէմիզէ պիլտիր-
միչ տիր: Վաըզը պուլունպ պիզէ խապէր վէրի-
լէրսէ մէպլաղը մէզքիւրի քիլիսէյէ կէօնտէրիլիզ:
— Նիւ Եօրգտան պիր տաթ միւնթիւմ ժաչալ-
լարա 3 Բահնիւնա ինտա էյլէմիչ տիր: Պօտու-
րումտաքի մաչպուպարտան Սամուէլ Ծիլիկեան
Աւազ Փրնիկեան, Գրիգոր Զիլինիլիւսան, վէ
Արմենակ Տէր Արաճաճեան աֆվը շահանէյէ
նախ օլմուչար սըր: Պու էֆլէր կէրէք քէն-
տիլէրին գուրթուրմաը իչին չաըչանլարա վէ
կէրէք քէնտիլէրինէ Բահնիւնա կէօնտէրէն էֆլէ
պէյանը մէմուռնիյէթ էտէրլէր: — Պիր գաչ մէճ-
մուա պէտէյինէ Պանտըրմա քիլիսէյի իչին Ե.
Թովմասեան էֆ. 1 օսմ. լիրաը վէ թէքլար 49
ղրչ. քէզալիք Երրէմիան էֆ. 20, վէ էլմա-
ճեան էֆ. 30 զրչ. կէօնտէրմիչէր տիր: — Մա-
րաչ իմ ի իլահի մէթէպինէ մուալլիմիյէ կէլմիչ
օլան Մր. Լիվէթ աըհէթինին պօզուլմաը նէ-
թիճէսինստ վաթանընա ավտէթէ մէճպուր օլ-
մունջ սըր:

Խ Ա Ր Ի Ժ Ի

Միւթէվէֆֆաթ Գրալիչա Վիգթօրիա զիքրինէ
Հօնարատա րէքզ էտիլէն հէյքէլին րէսմի քիւշա-
տը Մայիս 16տա գրալ ճօրճ թարաֆընտան իճ-
րա էտիլմիչ օլունպ, մէրասիմ ի մէզքիւրէտէ Ալ-
մանիա իմփէրաթօր վէ իմփէրաթօրիչաաը տախի
հազըր պուլունմըչար սըր: Պու հէյքէլին գաի-
տէսինին գուլթուր 104 ալազ օլունպ իրթիֆաը
82 ալազ սըր: Իւզէրինտէ Սուլհ, Թէրազգը,
Էմէք, Հազիգաթ, Ատալէթ, Զաֆէր, Շէճաաթ,
Իֆֆէթ վէ Վալիտէլիյի րէմզ ու իչարէթ էտէն
սանէմէր վէ պիզգաթ գրալիչանըն սանէմի վար
սըր: Պունըն ուսթատը Մր. Թօմաս Պօք օ-
լունպ գըրալ ճօրճ պու մէրասիմ էսնասընտա
միւնաթիլէյէ յօրտուզ իւնվանընը վէրմիչ տիր:

Պիւթիւն հէյքէլին ինչաաը 10 սէնէ սիւրմիւչ օ-
լունպ անլն իչին 2,300 թօնօ մէրմէր վէ 800
թօնօ կրանիթ թաչ սարֆ օլունմունչ, վէ մէմէքէ-
թին հէր թարաֆընտան մազսէտ ի մէզքիւր ի-
չին թօփլանան իանէ 326,609 Լնկ. լիրյա պա-
լիզ օլունչ տըր: Մայիս 14տէ Ալմանիա իմփէրա-
թօրը վէ իմփէրաթօրիչաաը քէրիմէլէրի Վիգթօրիա
Հուիզ իլէ Հօնարալը զիյարէթ էյլէմիչէր, վէ 6
կիւն գատար օրատա գալըպ, կէրէք գրալ ճօրճ
վէ գրալիչա վէ կէրէք պիւթիւն էնալի թարա-
ֆընտան թալթիֆ էտիլմիչէր տիր: — Ամէրիգա-
տա վէ պէլքի տէ տիւնտաա էն պէօյիւք թի-
ճարէթ գուլմիւնեաը օլան «Սթէնտըրա օյլ»
(գալ հալը) գուլմիւնեաը ալէյինտէ 1906տա
պիր տալա աչըրմըջ խտի: Կէչէն կիւն Մ. Ամէ-
րիգա հիւքիւմէթինին մէհէմէ ի ալիսի մէզքիւր
գուլմիւնեանըն գալը ի մէչրու պիր գուլմիւնեա
օլունմունչա գալար վէրմիչ տիր: Պունըն իւզէ-
րինէ եա պու գուլմիւնեա պիւսպիլթիւն լաղվ
օլաճազ, եա տա պաչդա պիր սուրէթտէ եինէ
տէվամ էթմէյէ չաըչաճազ սըր: Անպաըզըմըզա
կէօրէ, պու գուլմիւնիա թիւրքիւնըն ֆարզը
մէրքէզլէրինտէ խտարէխանէլէր աչըպ պու տի-
յարտա իչինի իլէրի կէթիւրմէք Նիյէթինտէ տիր:
Ամէրիգա իչին խալըր օլմալան պիր թէչէպպիւս
պիլիմ իչին խալըր օլմուր մը: Լաքին պիզիմ
մէմէքէթտէ պէօյէ մէսէլէլէր նիչէ տէֆա է-
նալի նօթա ի նազարընտան տէյլի, մէմուրիյին
քիսէսի նօզթա ի նազարընտան թալին օլունուր:
Պագալըմ պու տէֆա նաաըլ օլաճազ սըր: —
Յաա աշվալընտ տաիր ալընան խապէրլէր պաիս
ի էնտիչէ տիրլէր: Շէհրին իմտատընա եթիչէճէք
օլան միւֆթէզէ ի ապէրիյէ եօլարըն ֆէնալըզը
սէպէպինտէն չափուք իլէրիլէյէմէյօր, չէհրտէքի
էնալի արասընտա ինթիլալ գուլուր էթմէսինտէն
գօրգուլույօր: Ասըրարըն սալարը կիթտիքճէ
արթմազտա վէ պիր րիվալէթէ կէօրէ 15,000
նուֆուստան խալարէթ պիր գուլվէթ չէհր իւ-
զէրինէ եիւրիւմէքտէ տիր: Իչէրիտէքի սաաթի-
րին մուհիմմաթը հարալիյէսինին մահտուս օլ-
տուղունը պիլաիքլէրինտէն աալար արա սրա
չէհրէ հիւճիւմ էթմէքտէ տիրլէր: հաթթա միւհ-
թաճը թաաիհ պիր խապէրէ կէօրէ չէհրին պիր
գըրմընը աալար գապթ էթմէյէ մուլաֆֆազ
օլմունջ տըրլար:

Միւթիւրի ի մեսուլ վէ սահիպ ի իմփիյալ
Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ

Տէրիստատէթ, Զազ հազըլար, Յակոբիան խան